

Promoveren

Via Skype | p.4 |

Louise O. Fresco

Over keuzes en scenario's | p.7 |

Primeur in onderwijs

Operatie alles online | p.24 |

RESOURCE [NL]

Voor iedereen van Wageningen University & Research

nr. 14 – 26 maart 2020 – 14e jaargang

WUR werkt thuis

9 collega's over
hoe dat gaat | p.12

**LIMITED
EDITION**

WUR'er + Ophardt dispenser

WUR-medewerkers werken met uiteenlopende apparaten. In deze aflevering van de serie Mens & Machine een bijzondere nieuwkomer waar niemand omheen kan.

DE KOELTE VAN ALCOHOL

En plotseling staat het ding daar de bezoekers van elk gebouw op de campus op te wachten. Of je maar even je handen wilt ontsmetten. Met handalcohol uit Veenendaal. Voor medewerkers in de kassen is handen wassen gewoon. Met het coronavirus loerend om elke hoek, is ontsmetten ineens voor iedereen dagelijkse kost. Best een lekker gevoel trouwens, die koelte van verdampende alcohol. RK, foto Sven Menschel

>> INHOUD

nr. 14 – 14e jaargang

>> **18**
VROUWELIJKE HOOGLERAREN
 Waarom stoten ze moeilijk door?

>> **20**
CORONAVIRUS
 Ik lig er wel/niet wakker van

>> **31**
NIET OP DE CAMPUS
 Studeren in tijden van corona

LIMITED EDITION

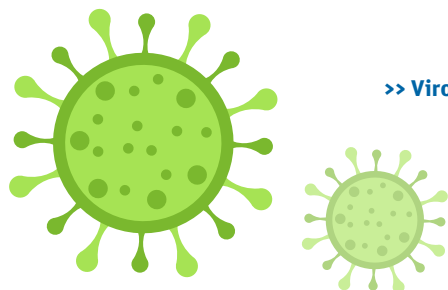
Er is in de afgelopen anderhalve week ongelooflijk veel veranderd en gebeurd. Er wordt geen les meer gegeven op de campus, de eerste Skype-promotie vond plaats en de meeste WUR-medewerkers werken vanuit huis. In dit nummer vertelt een aantal van hen op pagina 12 hoe dat gaat. Verder was de Bachelor Open Dag voor het eerst ooit volledig digitaal, geven docenten online les (soms in bananenpak, zie pag. 5 en op pag. 24 Operatie Alles Online) en ontstaan er spontaan 'digitale koffieautomaten' waar collega's elkaar online ontmoeten. Ik herhaal nog even: dit is allemaal in anderhalve week gebeurd... In deze *Resource* doen we verslag van deze nieuwe – tijdelijke - werkelijkheid. Overigens in beperkte oplage: nu de campus vrijwel leeg is, hebben we ervoor gekozen niet in de normale oplage te drukken en het magazine digitaal vooral te delen. Je vindt Resource dus niet in de bakken.

Voor meer nieuws en achtergronden: volg ons vooral ook op de social media kanalen zoals Facebook [facebook.com/WUR.Resource/](https://www.facebook.com/WUR.Resource/) en Instagram [@resource_wur](https://www.instagram.com/resource_wur) en houd onze website in de gaten [resource.wur.nl](https://www.resource.wur.nl). Voor nu: *stay safe* en succes allemaal!

Willem Andrée, hoofdredacteur

EN VERDER

- 5 Lesgeven in bananenpak
- 6 Open Dagen gaan online
- 9 Krijgen dieren het coronavirus?
- 10 Kennis over corona uit wetenschappelijke journals
- 22 Meer collega's met functiebeperking
- 27 Studenten schieten kwetsbare mensen te hulp

>> [Virologie maakt onderdeel van het coronavaccin | p.8](#)

DE MEDEZEGGENSCHAP: WHAT'S IN IT FOR ME?

In een serie van vier afleveringen praat Resource met leden van de medezeggenschap van WUR. Tot 22 april kunnen belangstellenden zich kandidaat stellen. De verkiezingen zijn van 2 tot 10 juni 2020.

Deel 3: Anouschka Hof, *tenure tracker* en OR-lid. 'Ik kan iets betekenen voor medewerkers.'

'Ik doe een Tenure Track bij de leerstoelgroep Wildlife Ecology and Conservation sinds juli 2017. In januari 2018 kwam ik in de ondernemingsraad van Wageningen Environmental Research (ESG) als extern commissielid. Sinds begin 2019 ben ik volledig raadslid, omdat er door ziekte een vacature in de raad ontstond. De combinatie van Tenure Track en OR is te doen, zo lang ik geen grote rol, zoals het voorzitterschap van een commissie, op me neem.

Ik ben raadslid en zit alleen in de commissie Personeel. We overleggen eens in de twee weken met deze commissie en elke maand met de volledige OR. Tussendoor zijn er regelmatig vergaderingen met de directie van ESG en Human Resources. Ik denk dat ik gemiddeld twee à drie uur per week kwijt ben aan de OR.

De pluspunten van de OR zijn voor mij dat je een beter beeld van de organisatie krijgt en iets kunt betekenen voor de medewerkers. Zo kan ik me nu verdiepen in de huisvesting en werkplekken van de medewerkers. Als OR-lid leer je andere mensen kennen bij WUR en weet je vaak beter wat er speelt. Bovendien kan ik nu aangeven aan andere OR-leden en de directie waar we bij de Tenure Track tegenaan lopen. Ik heb wel het idee dat er naar ons geluisterd wordt, maar er wordt helaas niet altijd wat mee gedaan. Deze zomer zit mijn OR-termijn er op. Dan stop ik. Ik ben net moeder geworden en de combinatie van Tenure Track, ouderschapsverlof en OR-werk is niet te doen naar mijn mening.' **AS**

PROMOVENDI-STEL HEEFT ONLINE-PRIMEUR

De eerste volledig digitale promotie is een feit. Jarst van Belle en Pauline van Haperen beten 24 maart het spits af. Saillant detail: ze zijn ook elkaars paranimf.

De twee - die promoveerden bij het Laboratorium voor Plantenveredeling, waar ze elkaar vier jaar geleden leerden kennen - hebben overwogen de promotie uit te stellen, maar zagen daar toch vanaf. Ze hadden sowieso gepland op dezelfde dag te promoveren. 'Dat was makkelijk voor familie en vrienden, dan kan iedereen tegelijk komen', zegt Van Haperen. 'Dat idee valt nu in het water.'

De verdediging ging via Skype. 'Het protocol is hetzelfde', aldus Dean of Sciences Wouter Hendriks. Zelfs de pedel is digitaal. Het gebruikelijke ondertekenen van de papieren is uiteraard niet mogelijk en wordt later gedaan. De verdediging is opgenomen en is na afloop beschikbaar voor het publiek. De plechtigheid live streamen was technisch nog niet mogelijk.

EIGEN PUBLIEK

Om logistieke redenen waren de twee nu elkaars paranimf. 'We hadden eerst vier andere paranimfen, maar we wilden geen extra risico's nemen. Het is heel jammer onze oorspronkelijke paranimfen er niet bij kunnen zijn.' De twee gaan het later nog uitgebreid vieren. Van Belle: 'Dat plannen we dan op een vrijdag in plaats van dinsdag.' Op die dag zullen ze hun lekenpraatje geven voor familie en vrienden. Dat gaat nu niet door omdat er geen publiek is. Van Haperen: 'Mijn zusje woont bij ons in huis, dus we hadden nu één vrouw en elkaar als publiek.' **TL en RK**

Wil je het hele interview lezen en meer weten over hoe zo'n online promotie in zijn werk gaat? Ga naar resource.wur.nl.

GEEN CAMPUSONDERWIJS MEER DIT COLLEGEJAAR

Het WUR-onderwijs van periode 6 wordt online only, net zoals periode 5 nu. Dat betekent dat er tot de zomervakantie geen lessen meer zijn op de campus.

Dat volgt uit overleg van WUR met andere universiteiten. Wel houdt WUR een slag om de arm: afhankelijk van de ontwikkeling van de pandemie in Nederland kunnen maatregelen worden aangepast. 'Daardoor kan mogelijk in de tweede helft van periode 6 ruimte ontstaan voor (veld)practica,' aldus een brief die verstuurd is naar de opleidingsdirecteuren. Ook kan er een uitzondering worden gemaakt voor lab/experimenteel werk voor afstudeervakken.

Daarvoor is wel toestemming nodig van de leerstoelhouder. Studenten die hiervoor in een gebouw op de campus moeten werken, moeten WUR's corona-hygiënerichtlijnen volgen (zie www.wur.nl). **LZ**

ONLINE OP BEZOEK BIJ DE STUDENTENPSYCHOLOOG

Nu de campus zo goed als verlaten is en persoonlijk contact wordt afgeraden, bieden de studentepsychologen online een luisterend oor.

‘De situatie de laatste weken is erg onzeker,’ zegt Door van der Sloot, manager studentenwelzijn. ‘We kunnen ons voorstellen dat het fijn is om te praten met iemand over je zorgen of eenzaamheid. Ook voor buitenlandse studenten is het een moeilijke tijd, zo ver van hun familie vandaan.’

Normaal gesproken is er elke dag een walk-in in het Forum voor dit soort korte gesprekjes, maar door de coronamaatregelen kunnen die voorlopig niet doorgaan. Een virtuele walk-in moet uitkomst bieden. Van der Sloot: ‘Alle studentepsychologen werken vanuit huis momenteel, via skype of telefoon. Ook de reguliere afspraken doen we nu op afstand.’

EVEN RUST

Studenten die behoefte hebben aan een kort gesprek, kunnen een mail sturen naar Studentpsychologists@wur.nl. Van der Sloot: ‘Gebruik als onderwerp ‘kort spreekuur’. We proberen je dan

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

dezelfde dag nog terug te bellen.’

Het online walk-in spreekuur loopt nog geen storm. De afgelopen week zijn er überhaupt minder aanvragen voor psychologische hulp binnengekomen dan normaal. ‘Ik kan me voorstellen dat een deel van de studenten niet zo veel voelt voor online gesprekken’, zegt van der Sloot. ‘Ook hoorde ik van een aantal studenten dat ze deze situatie ook wel rustig vinden. Ze hoeven niet meer zo veel. Dat is een positieve kant van de hele situatie. We zullen zien of het de komende weken zo blijft.’

Het team studentepsychologen is momenteel bezig te onderzoeken of het mogelijk is de groepstrainingen, onder meer bijeenkomsten voor faalangst of uitstelgedrag, ook online vorm te geven. **© CJ**

LESGEVEN IN BANANENPAK

Jessica Duncan, universitair docent Rurale Sociologie, bedacht een manier om studenten actief te betrekken bij het online college: ‘We spraken af dat als de studenten genoeg goede vragen stelden in de eerste helft van de les, ik me zou verkleden als een banaan voor de tweede helft.’

‘Toen we de online colleges aan het voorbereiden waren met het team vorige week, realiseerden we ons dat het voor de meeste mensen moeilijk is om lange, van tevoren opgenomen colleges uit te zitten. Alleen maar praten en PowerPoint-slides tonen, dat kon ik niet maken tegenover mijn studenten.’

Duncan wil dat haar studenten actief bij het college betrokken zijn. ‘Sommige studenten vinden het spannend om een vraag te stellen in de les, zelfs in de *virtual classroom*: iedereen ziet wat je schrijft. Dus om studenten te motiveren om actief deel te nemen, maakte ik die bananenpak afspraak. Niet dat ik het per se leuk vind om me als banaan te verkleden—hoewel, het was best leuk—maar om studenten te prikkelen om de chatfunctie te gebruiken.’

FOTO: JESSICA DUNCAN

De aanpak wierp zijn vruchten af, vertelt Duncan. ‘Ze deden gemotiveerd mee, dus moest ik voor de tweede helft mijn bananenpak aantrekken. Mijn aanpak is om te proberen goed onderwijs te geven en te erkennen dat studenten op dit moment ongerust zijn. Wat wij kunnen doen is duidelijke structuur bieden, goed onderwijs en een glimlach.’ **© LZ**

© COLUMN | GUIDO

Twee gedachten

Eigenlijk moet een column nooit hinken op twee gedachten, maar mijn dochter hobbelde vandaag met haar *unicorn*-haarband door mijn web-overleg terwijl ze *Let it go* zong uit de film *Frozen*. Met andere woorden, het zijn bijzondere coronatijden, dus ook ik neem wat vrijheid. Als eerste kom ik kort terug op mijn vorige column over onze pensioenen. Ik kreeg namelijk boze mails van lezers die schreven: ‘Ik heb recht op mijn pensioen, er is genoeg.’

Nu misgun in niemand een pensioen, maar ik misgun het vooral mijzelf niet, dus ik blijf bij mijn punt dat korten bij een lage dekkingsgraad noodzakelijk is. Uitstel van korten is diefstal van de jongere generatie. Alleen zul je nu zien dat deze rare coronatijden en de daaruit volgende beursgang van afgelopen week worden aangegrepen door ouderenbonden om te zeggen dat dit uitzonderlijke tijden zijn, en dat je juist daarom nu niet moet korten. Klinkt logisch... Alleen heb ik in mijn relatief jonge bestaan al de volgende ‘uitzonderlijke situaties’ meegemaakt: de dotcom crisis, de financiële crisis van 2008, de Griekse crisis, de Brexit en nu de coronacrisis. Ik wil best hopen dat de volgende dertig jaar van mijn carrière rustiger gaan verlopen, maar dat lijkt me onwaarschijnlijk.

Maar goed, ik heb eigenlijk geen tijd om over mijn pensioen na te denken. Want mét mij is iedereen die ik ken, vanuit een huis vol met *unicorn*-dochters, onderwijs aan het verzorgen en vakken aan het digitaliseren. Ik wens iedereen sterkte en ik vind het inspirerend om te zien hoe hard iedereen zich inspant om de universiteit op afstand draaiend te houden. Sterkte iedereen. **©**

Guido Camps (36) is dierenarts en postdoc bij Humane Voeding. Hij houdt van bakken, bijen houden en bijzondere dieren.

OPEN DAGEN GAAN ONLINE

Vanwege de coronamaatregelen hield WUR afgelopen zaterdag een online variant van de gebruikelijke Bachelor Open Dag. Die trok 2700 bezoekers en dat is meer dan verwacht. Ook de Master Open Dag gaat nu online.

Er was nog iets meer dan een week te gaan tot de Bachelor Open Dag toen de regering een streep zette door evenementen voor meer dan duizend mensen. Paul Heijmering, manager Voorlichting & Werving: 'We zijn direct gaan nadenken over een alternatief. Geïnspireerd door

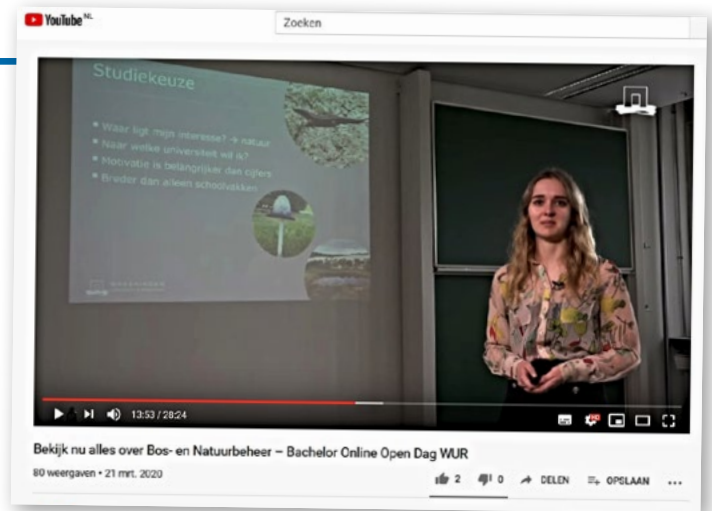
'Eigenlijk ging het gewoon heel goed'

de bijzondere sfeer van de International Open Day, waarbij WUR online in contact stond met zo'n tweeduizend studenten uit allerlei werelden en tijdzones, ontstond het idee van een online variant. Technisch moest het kunnen,

maar qua inhoud en organisatie? Er lag op dat moment nog helemaal niets aan online content of interactie-mogelijkheden.'

SERIEUZE STUDIEKIEZERS

Vraag niet hoe, maar het is gelukt. Ondanks de extreem korte voorbereidingstijd vond zaterdag een volwaardige online Open Dag plaats, met van elke opleiding een aantrekkelijke presentatie en studenten, studieadviseurs en opleidingsdirecteuren die via WhatsApp en Instagram Stories vragen beantwoordden. 'Eigenlijk ging het gewoon heel goed', aldus Heijmering. De Open Dag trok zo'n 2700 bezoekers, meer dan waarop hij vooraf hoopte. Ook de interactie verliep boven verwachting. De inhoud ervan onderstreepte dat de virtuele bezoekers serieuze studiekeizers waren en dat de Online Open Dag voorzag in een behoefte.

SFEER PROEVEN

Inmiddels is besloten ook de Master Open Dag, op 30 april, in een online variant wordt gehouden. Over hoe die er precies komt uit te zien, wordt nog driftig nagedacht. Gelukkig is de voorbereidingstijd nu wat ruimer: zes weken in plaats van zes dagen. Heijmering hoopt te zijner tijd ook nog iets te kunnen organiseren waardoor studiekeizers zelf kunnen komen sfeerproeven op de campus. 'Dat is natuurlijk ook een belangrijk aspect van de Open Dagen. Of dat lukt, is vooral afhankelijk van hoe de coronasituatie zich verder ontwikkelt.' **ME**

ICT-NETWERKEN KUNNEN THUISWERKEN AAN

De ICT-systemen bij WUR kunnen het massale thuiswerken aan. Dat concludeert ICT'er Floris Jan Zwaan na een ruime week thuiswerken.

'Super tevreden', kijkt ICT'er Floris Jan Zwaan terug op de eerste week thuiswerken. Zonder grote calamiteiten hebben de systemen het gehouden. Voor zijn club was het spannend. Thuiswerken staat of valt met goed functionerende verbindingen. En mensen die weten wat ze moeten doen. 'Volgens mij zijn we redelijk ICT-wijs geworden', concludeert hij tevreden. De cijfers ondersteunen het. Na pieken op de eerste maandag en dinsdag van 500 telefoontjes zat de Servicedesk op vrijdag met minder dan 200 calls al weer op normaal niveau. We skypen wat af, om met elkaar te overleggen, blijkt uit de cijfers. Op de drukke dinsdag werden 3000 sessies gehouden. Een dag eerder piekte dat aantal naar een onwaarschijnlijke 11.641 sessies. Zwaan denkt dat dit komt doordat mensen het (voor velen) nieuwe systeem thuis aan het uittesten waren.

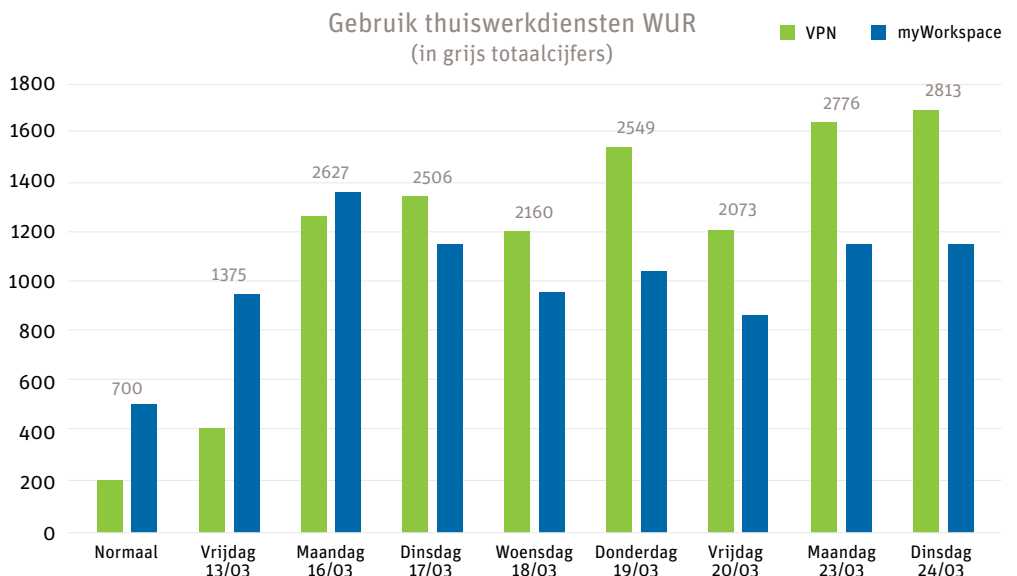
KUDDEDIEREN

WUR-medewerkers maken volop gebruik van myWorkspace en VPN, om in te prikken op de WUR-servers. Dat gebruik neemt bovendien nog steeds

toe, zoals in de grafiek is te zien. Het gebruik volgt de bekende patronen: woensdag en vrijdag zijn de minst drukke dagen. Maar er zijn ook nog steeds veel mensen in de WUR-gebouwen op en buiten de campus aan het werk. Volgens Zwaan gaat het om dagelijks ongeveer 1000 personen. Opmerkelijk is volgens Zwaan het inlogpatroon

gedurende de dag. 'Dagelijks zie je een piek 's ochtends om half twaalf en 's middags om twee uur. Grappig. Mensen zijn kuddedieren, of ze nou op de campus werken of thuis.' **RK**

(Benieuwd hoe mensen thuis aan het werk zijn? Zie pagina 12 en verder)

LOUISE O. FRESCO

OVER CORONA EN SCENARIO'S

De raad van bestuur van WUR staat op scherp: iedere dag moeten er vanwege de coronacrisis nieuwe keuzes worden gemaakt en extra maatregelen getroffen. Hoe komen de keuzes tot stand? Wat speelt er achter de schermen en: hoe ziet de toekomst eruit? Resource spreekt bestuursvoorzitter Louise O. Fresco.

De raad van bestuur (RvB) werkt momenteel vanuit drie scenario's: een *slowdown*-fase, waarin zoveel mogelijk thuis wordt gewerkt, een theoretisch *lockdown*-fase en een *recovery*-periode. Het Crisis Managementteam (CMT), dat afgelopen 12 maart in werking trad onder leiding van bestuurslid Rens Buchwaldt, werkt die uit. Het team overlegt meerdere keren per dag, de RvB één keer per dag. En dat alles online. Fresco: 'We bespreken nu vooral praktische zaken, bijvoorbeeld over hoe ons IT-systeem toekomstbestendig blijft, hoe we omgaan met stages en leeronderzoek van studenten. Maar ook hoe we omgaan met vakanties van medewerkers of met personeel dat net is aangenomen. En over wat een *lockdown*-scenario betekent voor WUR. Die scenario's worden verder uitgewerkt en bijgesteld op basis van nieuwe informatie, voor het onderwijs of HR.' De overkoepelende regie ligt bij het CMT.

HET NIEUWE NORMAAL

Op dit moment zit WUR in het *slowdown*-scenario. Het crisisteam werkt met HR aan beslissingen die voortvloeien uit beperkende maatregelen die de overheid oplegt. Fresco: 'Wat betekent dit bijvoorbeeld voor onze bouwplannen? Sluiten we nog meer gebouwen, welke labs moeten open blijven en met welke bezetting? Dat ligt ook deels bij de businessunitmanagers, maar we moeten het samen doen. De *slowdown*-fase duurt waarschijnlijk nog twee en mis-

schien wel vier maanden. Stel dus dat het over de vakantie heengaait? Wat doen we voor collega's en studenten die geen goede elektronische thuisverbinding hebben? En hoe ondersteunen we collega's met jonge kinderen of met zieke familieleden en wat doen we voor internationale studenten die ziek worden?'

'Het is zoeken naar een nieuwe normaliteit'

Het is zoeken naar een nieuwe "normaliteit", aldus Fresco. 'Daarbij moet het minder stressvol worden dan de afgelopen veertien dagen. We willen maatwerk zodat iedereen zo gemotiveerd mogelijk kan blijven werken aan onderwijs, onderzoek of aan nieuwe ideeën. Juist in tijden van crisis worden soms innovaties ontwikkeld. Het

is van belang dat we onze Wageningse creativiteit en enthousiasme vasthouden, ook als de situatie niet snel verbetert en er vermoeidheid optreedt.'

STUDENTEN

Voor studenten spelen ook andere problemen. Sommigen zijn in het buitenland en willen naar huis. Anderen zijn net aan een stage begonnen die nu niet doorgaat. Buitenlandse studenten zijn bezorgd over hun familie thuis en vragen zich af of ze terug moeten. 'Een groot aantal van de studenten- en phd-zaken regelen we onder leiding van de rector in afstemming met de andere universiteiten. Zo hebben we besloten dat we de promoties allemaal online gaan doen. Dat zijn grote stappen die voortkomen uit de *slowdown*.'

CREATIVITEIT

'Of we tot nu toe de goede beslissingen hebben genomen? Zoals premier Marc Rutte zegt: "Met vijf-

tig procent van de kennis moet je honderd procent van de beslissingen nemen". We zijn voortdurend alert. Je kunt het vergelijken met een bal waar je op staat die blijft rollen; je moet je blijven aanpassen. Ik zie enorm veel creativiteit en *goodwill*, ik ben vol lof over iedereen.'

Uiteindelijk komt een *recovery*-fase, aldus Fresco: 'Dat is een herstelperiode. Het is onduidelijk wanneer die start. We zullen onze reguliere bedrijfsvoering dan weer op moeten starten in een nieuwe werkelijkheid. Want deze periode kan gevolgen hebben voor financiering of de instroom van studenten, zeker ook de buitenlandse. WUR heeft geen acute financiële issues maar we willen heel graag onze ambities waar maken.' **WA**

Stuur je suggesties en ideeën die naar info.corona@wur.nl

VIROLOGIE MAAKT ONDERDEEL VAN HET CORONAVACCIN

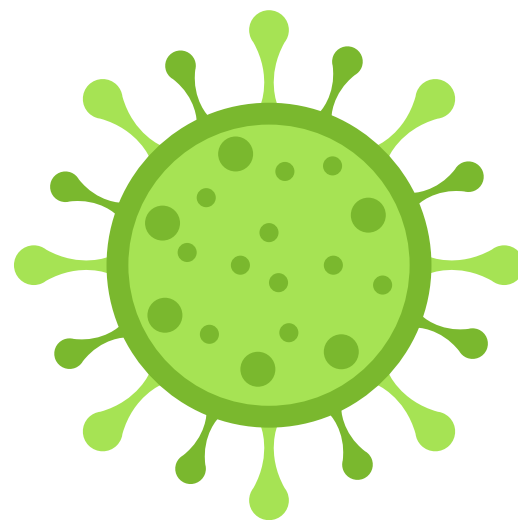
De leerstoelgroep Virologie in Wageningen helpt bij de ontwikkeling van een vaccin tegen het nieuwe coronavirus. Virologie gaat een eiwit maken dat in het vaccin tegen de ziekte Covid-19 terecht kan komen. 'Andere groepen, waaronder onze Deense partner, ontwikkelen andere eiwitten', zegt onderzoeker Gorben Pijlman. 'Het eiwit dat als beste uit de tests komt, komt in het coronavaccin terecht.'

Het coronavirus heeft een ruw oppervlak, met uitstekende eiwitten. Die uitstekende of *spikes* heeft het virus nodig om onze lichaamscellen binnen te dringen, zodat we ziek worden. Pijlman gaat die eiwitten namaken, zodat ons lichaam het immuunsysteem aanzet

en het virus onschadelijk maakt. 'Als we het eiwit inspuiten, herkent het lichaam dit eiwit als lichaamsvreemd en maakt het antistoffen en geheugencellen aan. Als het coronavirus ons daarna infecteert, maakt het lichaam afweerstoffen om het virus uit te schakelen.'

TESTEN

Op dit moment is Pijlman in het beginstadium bij het maken van deze eiwitten. Hij werkt, samen met een promovendus en een analist, aan het kloneren van het stukje DNA uit het coronavirus. Hij hoopt over twee maanden een werkzaam eiwit te hebben. Daarmee is er nog geen vaccin. 'We moeten het eiwit dan uitgebreid testen. Is het effectief en is het veilig? Dat moeten we uitgebreid testen voordat het op de markt kan komen.'

De Wageningse virologen maken deel uit van een Europees consortium, geleid door het Deense bedrijf Expres2ion Biotechnologies. **AS**

KENIAANSE MELKKOE MOET BETER ETEN

De meeste zuivelboeren in Kenia hebben een kleine kudde, lage productiviteit en slechte markttoegang. Promovendus Salome Migose bestudeerde hoe die productie kan verbeteren. Cruciaal voor groei is goed veevoer.

De meeste boeren in Kenia houden vee en verbouwen gewassen. Deze *mixed crop livestock* systemen zijn niet erg productief. Ontwikkelingsorganisaties breken zich al jaren het hoofd over hoe deze boeren productiever kunnen worden, zodat ze meer zuivel leveren aan

de stedelijke bevolking. Salome Migose ontdekte dat rond de stad veeboeren goede afzetkanalen voor hun melk hebben en daar is de melkprijs hoog, maar is er minder veevoer en jongvee vanwege schaars grasland. Daardoor is de melkproductie per koe laag. In ruraal gebied is er wel voldoende veevoer en grasland beschikbaar, maar is de melkprijs en kwaliteit van het krachtvoer laag. Daardoor is de melkproductie per koe laag.

LUZERNE

Uit het onderzoek blijkt dat boeren met veel vee een hogere productie per koe realiseren (en beter verdienen) en dat deze boeren investeren in goed veevoer. En daar ontbreekt het veel Keniaanse boeren aan. De veehouders kunnen hun productie opvoeren door luzerne te verbouwen voor het vee, maar ook door geconcentreerd eiwitrijk veevoer te kopen van leveranciers. Migose denkt dat vooral veeboeren die 20 tot 50 kilometer van de stad Nakuru wonen, kunnen profiteren van beter veevoer. Op die afstand van de stad is er voldoende land beschikbaar voor veevoer, terwijl de melkprijs redelijk hoog is. **AS**

FOTO: ROBIN NIEUWENKAMP / SHUTTERSTOCK.COM

ONDERZOEK PESTICIDEN KRIJGT 15 MILJOEN

Voor het eerst gaan Europese onderzoekers de effecten van pesticiden op milieu, planten, dieren en mensen integraal onderzoeken. Projectcoördinator is WUR-hoogleraar Bodemfysica en Landbeheer Violette Geissen. Via de integrale aanpak wil Geissen de daadwerkelijke gezondheidsrisico's van pesticiden vaststellen. Daartoe heeft zij een multidisciplinair team van 28 instellingen uit tien EU-landen bij elkaar gebracht. Die gaan de komende vijf jaar het project '*Sustainable Plant Protection Transition – A global health approach*' (Sprint) uitvoeren. Het onderzoek start in september dit jaar. In Europa komen zo'n tweeduizend verschillende pesticiden voor. Geissen: 'Wij willen de effecten gaan meten van pesticidecocktails zoals die daadwerkelijk voorkomen in de voedselketen. Zo willen we een goed beeld krijgen van residuen van pesticiden in de eco- en voedselsystemen in Europa.'

In Nederland gaat de groep van Geissen onderzoek doen bij reguliere en biologische boeren. De bodemkundige groep van Geissen werkt daarbij samen met bijen- en dieronderzoekers van WUR en met Wageningen Food Safety Research. **AS**

KRIJGEN DIEREN CORONA?

Er zijn geen aanwijzingen dat dieren besmet kunnen worden met het coronavirus dat nu rondwaart. Toch is voorzichtigheid geboden, zegt viroloog Wim van der Poel van Wageningen Bioveterinary Research. Hij en zijn collega's gaan in het kader van vaccinontwikkeling onderzoeken of en hoe dieren dit coronavirus kunnen krijgen.

Spelen dieren een rol in de overdracht van het coronavirus?

'We hebben geen gegevens uit China waaruit blijkt dat gezelschapsdieren en vee geïnfecteerd kunnen worden met SARS-CoV-2 (de officiële naam van het virus dat COVID-19 - voluit "corona virus disease-2019"- veroorzaakt, red.) of dat ze een infectiebron vormen voor mensen. Maar dit is iets waar meer onderzoek naar gedaan moet worden.

'Coronapatiënten moeten contact met huisdieren, zoals aaien, vermijden'

In Hong Kong testte een hond positief op SARS-CoV-2.

'Op dit moment is onduidelijk of de hond daadwerkelijk geïnfecteerd is, of dat het een omgevingscontaminatie betreft, waarbij het virus op de slijmvliezen van de hond terecht is gekomen door contact met de zieke eigenaar.

Er is een meldingsplicht als een dier positief getest wordt op het coronavirus.

'Dierenartsen die verdenkingen hebben omdat een hond of kat ziekteverschijnselen vertoont na contact met een coronapatiënt, kunnen contact opnemen

met ons. Als een dier positief test moeten we dat melden aan de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit, die het vervolgens doorgeeft aan de Wereldorganisatie voor diergezondheid, de OIE.'

Krijgen jullie nu veel testaanvragen?

'Tot nu toe hebben we één hond getest, die had het virus niet. Recent kregen we ook een verzoek om grondstoffen voor diervoeding en voedsel te testen. Er zijn geen aanwijzingen dat het virus via voedsel wordt verspreid, maar blijkbaar nemen sommige landen toch het zekere voor het onzekere en stellen strengere importeseisen.'

Jullie gaan nader onderzoeken hoe dieren reageren op het virus?

'Wij gaan in samenwerking met een internationaal consortium aan de slag om te onderzoeken hoe en of dieren geïnfecteerd worden. Die tests voeren we uit in het kader van vaccinontwikkeling, omdat we vaccins eerst in dieren moeten testen. Wereldwijd wordt op meerdere plekken gewerkt aan vaccinontwikkeling. Het consortium spreidt de winkansen om zo snel mogelijk met een vaccin te komen.'

Wat moet je doen als baasje of boer wanneer je besmet bent?

'Ondanks dat er geen aanwijzingen zijn dat huisdieren een rol spelen bij de verspreiding van het virus, krijgen coronapatiënten het advies om contact met huisdieren, zoals aaien, knuffelen en laten likken te vermijden. Ook zieke veehouders kunnen de verzorging van dieren beter overlaten aan anderen. *Better safe than sorry*'. **TL**

VISIE

'Overvraag thuiswerkers niet'

Het ziet er naar uit dat WUR-medewerkers voorlopig verplicht thuiswerken. Wat doet dat met mensen? *Resource* vroeg het aan Herman Kok, docent Business Management & Organisation. 'Mogelijk breekt dit de thuiswerkdiscussie weer open.'

Wat doet het thuiswerken met mensen?

'Mensen die voorheen al thuiswerkten zijn daar meer op ingesteld en zijn gewend een balans te vinden tussen werk en privé. Maar ik denk dat een hele grote groep totaal niet weet wat hen overkomt. Die moeten maar thuis zien te werken aan de keukentafel, met bijvoorbeeld de kinderen eromheen en de partner. Dat geeft stress. Sinds de tachtiger jaren is allerlei onderzoek gedaan naar thuiswerken, vooral in relatie tot werk-privé balans, tevredenheid, professionele en sociale isolatie. De invloed van de ruimtelijke kenmerken van de thuiswerkplek zijn echter nauwelijks aan bod gekomen. Daarom hebben we besloten van de nood een deugd te maken. De huidige situatie biedt een unieke kans om dit grootschalig te onderzoeken en dus ben ik met mijn bedrijf Shign een gratis landelijke monitor gestart. We bekijken het effect van ruimte en faciliteiten van medewerkers in relatie tot hun welzijn, werk-privé balans en productiviteit. Interessant voor werkgevers en voor ons onderzoekers natuurlijk.'

Hoe kan de organisatie mensen ondersteunen?

'Voorals men niet overvragen. Thuiswerken is normaalgesproken vooral administratief, met af en toe overleg. Je moet niet verwachten dat mensen hetzelfde doen als op kantoor. Dagen vol online vergaderingen is te veel. Mensen moeten hun eigen ritme vinden. Daarnaast hebben mensen behoefte aan contact. Dat moet nu online. Sommige mensen gaan virtueel koffie drinken en even bijkletsen. Wat de werkplek betreft is ergonomie natuurlijk belangrijk, maar ik denk dat je nu niet het maximale kunt vragen van een werkgever. Ik verwacht niet dat medewerkers daar nu moeilijk over gaan doen. Misschien levert het problemen op naarmate de situatie langer duurt.'

Heeft thuiswerken voordelen?

'Ik denk dat we van deze situatie kunnen leren. Tot nu toe is WUR altijd terughoudend geweest om medewerkers thuis te laten werken, dus ik ben nieuwsgierig naar de ervaringen en of dit nog geëvalueerd gaat worden. Nu werkt iedereen tegen wil en dank thuis, maar als het voor sommige mensen werkt dan kunnen ze vaker thuiswerken. Dit is het moment om de thuiswerkdiscussie weer open te breken.' **TL**

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

KENNIS OVER CORONA

De wetenschap is druk bezig om het coronavirus te doorgronden. Op deze pagina een overzicht van een aantal studies dat de afgelopen weken verscheen in de wetenschappelijke journals.

NIET DOOR MENSENHANDEN

Liefhebbers van complottheorieën opgelet: het coronavirus is echt niet door de mens gemaakt. Dat toont onderzoek van Kristian Andesen et al. van het Scripps Research Institute onomstotelijk aan. De onderzoekers baseren hun conclusie op de analyse van de *spike*-eiwitten, waar-

‘Het coronavirus is echt niet door de mens gemaakt’

mee het virus zich aan menselijke cellen vastklampt. Dit zijn de uitstekende kroontjes waar het virus zijn naam aan ontleent. De *spike* hecht zich aan een eiwit op de celwand en past daar zo naadloos op dat dit volgens de onderzoekers alleen maar door evolutie kan zijn ontstaan. De algehele moleculaire structuur van het virus

lijkt bovendien veel op bekende en niet-pathogene coronavirussen die in vleermuizen en pangolins, (een soort schubdieren) voorkomen. Als iemand bewust een dodelijk virus had willen maken, zou volgens de wetenschappers een bestaand pathogeen virus zijn gebruikt. Voor de onderzoekers is het uitgesloten dat het virus door menselijk toedoen is ontwikkeld.

VLEERMUIZEN

Het coronavirus is hoogstwaarschijnlijk afkomstig van vleermuizen. Ook de oudere broers SARS, MERS en Ebola kwamen direct of indirect tot ons via de vleermuis. Dat is geen toeval, zeggen onderzoekers (Cara Brook et al.) van de Universiteit van Californië (Berkeley). Vleermuizen hebben een geavanceerd immuunsysteem dat voortdurend hoog-alert is. Virussen weren zich daartegen door zich steeds sneller te reproduceren, voordat de afweer van de vleermuis kan toeslaan. Zoogdieren met een mindere afweer, zoals de mens, zijn daardoor weerloos tegen deze virussen.

VIRUS ‘LEEFT’ LANGST OP PLASTIC

Coronavirussen zijn ook buiten de mens nog een behoorlijke tijd levensvatbaar. Afhankelijk van het oppervlak waar het virus op bivakkeert, laat Amerikaans onderzoek (Neeltje van Doremalen et al.) zien van het National Institute of Allergy and Infectious Diseases. De wetenschappers testten de stabiliteit van zowel corona- als SARS-virus in vijf verschillende omstandigheden: verpakt in aerosol (nevel van druppeltjes) of aangebracht op plastic, karton, koper of roestvrij staal. Het verschil in omgeving maakt veel uit, zo bleek. Het coronavirus legt

het snelst het loodje in aerosol (de lucht); na enkele uren is het ‘leven’ er wel uit. Daarna volgen koper (4 uur) en karton (24 uur). Het virus is het langst stabiel op roestvrij staal (48 uur) en plastic (72 uur). De hoeveelheid virus neemt in de loop van de tijd wel exponentieel af.

GEEN SYMPTOMEN, TOCH BESMETTELIJK

Het coronavirus kun je ook oppikken van een drager die zelf nog geen symptomen vertoont van de ziekte. Dat toont Chinees/Amerikaans onderzoek (Zhanwei Du et al.) aan van de Universiteit van Texas. De onderzoekers bepaalden de tijd tussen de eerste verschijnselen van corona bij Chinese patiënten die het virus van elkaar hadden overgenomen. Dit heet het *serial interval*. Gemiddeld was dat interval maar vier dagen. Maar veel alarmerender is de bevinding dat in bijna 13 procent van de gevallen de geïnfecteerde tweede persoon eerder verschijnselen vertoonde dan degene van wie het virus afkomstig was. Ook zonder symptomen kun je dus drager zijn en het virus overbrengen.

BLOEDGROEP MAAKT VERSCHIL

Mensen met bloedgroep A zijn bevattelijker voor het coronavirus dan die met O. Dat laat een Chinese studie (Wang Xinghuan et al.) van Wuhan University zien. De onderzoekers onderzochten bloedmonsters van 2100 patiënten in twee ziekenhuizen in Wuhan en Shenzhen. Van de patiënten die overleden aan corona had 41 procent bloedgroep A, tegenover 25 procent bloedgroep O. Beide bloedgroepen zijn ongeveer gelijk vertegenwoordigd onder de Chinese bevolking. Bij de SARS-uitbraak in 2003 werd eenzelfde patroon gevonden. Waarom het virus bij bloedgroep A harder toeslaat is niet duidelijk. **✎ RK**

MAAG WACHT ETEN RUSTIG AF

Marlou Lasschuijt, promovendus bij Humane Voeding en Gezondheid, onderzocht bij proefpersonen of en hoe signalen vanuit de mond productie van verterings- en verzadigingshormonen beïnvloeden. ‘Niet alle proefpersonen denken: yes, een lekker bakje aarbeiengel!’

Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO, lijdt één op de vijf Nederlanders aan obesitas. Sommige eetgewoontes, zoals langzamer eten, remmen voedselinname en voorkomen overconsumptie. Eerdere studies toonden aan dat het lichaam alvast hormonen, zoals insuline, aanmaakt voordat het eten de maag bereikt. Die helpen bij de vertering en zorgen voor een verzadigd gevoel. Lasschuijt onderzocht of zoetheid en langer kauwen dat Pavlov-effect beïnvloeden, met een verrassend resultaat: ‘In onze studie vonden we die Pavlov-reactie niet.’

Hoe verklaar je dat?

‘We dachten dat de hormoonreactie afhankelijk was van het soort eten. In onze studie aten de proefpersonen een soort aarbeiengel. Dat kenden ze niet en vonden ze ook niet echt lekker. In

een vervolgstudie kozen we daarom voor iets wat veel mensen lekker vinden: chocoladevla met stukjes karamel of karamelsaus. Maar zelfs toen maakte het lichaam geen of weinig hormonen aan voordat het eten in de maag kwam.’

‘In onze studie vonden we die Pavlov-reactie niet’

Dat is in tegenstelling tot eerdere studies. Welke vertrouw je?

‘Ons eigen onderzoek natuurlijk. Daarvan weten we precies hoe de data verzameld zijn. We hebben eerdere studies uitgebreid bestudeerd en er blijkt veel variatie te zitten in resultaten. Gemiddeld gezien is de Pavlov-reactie van hormonen dan erg klein. Bovendien zijn veel van de eerdere studies meer dan tien jaar oud. In ons onderzoek gebruiken we de nieuwste technieken.’

Dus een Pavlov-reactie van verterings- en verzadigingshormonen bestaat niet?

‘Misschien vindt die alleen plaats wanneer ie-

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

mand zich écht verheugt op een voedingsmiddel. Dat is lastig na te bootsen in een laboratorium met een bakje voedsel en een computerscherm voor je neus, een lepel in de ene hand en een buisje om bloed af te tappen in de andere. Je zou dat alleen in real-life kunnen meten, waarbij proefpersonen een sensor in hun arm dragen zodat we continue de hormoonniveau's kunnen meten.’ **NvtWh**

DE STELLING

‘Monopolies prima, maar wel democratisch’

Veel digitale platformen worden beter naarmate ze groter worden en gaan zo als vanzelf naar een monopolie toe, stelt Jeroen Koendjibharie. Dat is niet per se slecht. Sterker nog, het komt gebruikers ten goede. Maar dan moeten die wel meer inspraak krijgen. Dus stelt hij: *Many services like Google, Facebook and Amazon could be considered natural monopolies, and should therefore be regulated by a democratic institution.*

‘Vaak wordt een monopolist als onwenselijk gezien, omdat er geen marktwerking meer is. Ik denk dat monopolisten juist ook handig zijn vanwege de service die ze bieden. We

hebben er ook baat bij. Mensen worden lid van Facebook omdat zoveel anderen lid zijn. Maar een bedrijf moet winst maken en heeft hele andere prikkels om zo'n netwerk te creëren dan sociale. Gebruikers hebben geen invloed op hoe de organisatie in elkaar zit, maar het zou wel goed zijn als we ervoor kunnen zorgen dat platformen democratisch gereguleerd zijn. Bijvoorbeeld door een publieke non-profitorganisatie het voortouw hierin te laten nemen. De digitale wereld is zo'n belangrijk onderdeel van ons dagelijks leven, het is logisch om online een publiek domein te creëren dat voor iedereen veilig en toegankelijk is. Zo is de Nederlandse publieke omroep VPRO

in 2018 “PublicSpaces” gestart, als alternatief voor commerciële apps, waar gebruikers inspraak hebben. En het is belangrijk wanneer je als overheid niet afhankelijk wilt zijn

‘een overheid wil niet afhankelijk zijn van commerciële platformen om een groot publiek te bereiken’

van commerciële platformen om een groot publiek te bereiken. Uiteindelijk wordt zo'n publiek platform als het goed gaat ook een monopolist, maar in ieder geval is er dan sprake van verantwoordingsplicht.’ **TL**

Promovendi moeten bij hun proefschrift een handjevol stellingen inleveren. In deze rubriek geven ze toelichting bij hun prikkelendste stelling. In deze aflevering Jeroen Koendjibharie die 4 maart promoveerde op zijn onderzoek naar inzet van thermofiele bacteriën, in plaats van fossiele brandstof, voor de productie chemicaliën.

Thuiswerken doe je zo!

WUR werkt thuis. Het kan even niet anders. De eigen keuken, zolder- of woonkamer is werkplek geworden. Wie heeft het nog over myWURspace? Voorlopig is het myHOMESpace! En we passen er allemaal een mouw aan.

Maar hoe werken we thuis? Hoe ziet die werkplek er thuis uit? Daar is natuurlijk maar op één manier achter te komen, nu persoonlijk bezoek niet mogelijk is. Via een selfie! En dus belden we wat rond bij WUR-collega's met het verzoek een kiekje te maken van hun werkplek. Op deze pagina's een compilatie van de plaatjes en de bijbehorende verhalen. Altijd leuk om bij een collega binnen te gluren. En wie meer wil, moet de komende tijd de website van *Resource* volgen. Die crisis duurt nog wel een tijdje. Online zetten we de serie voort. Meedoen? Mail resource@wur.nl of deel via #WURkfromHOME

tekst redactie Resource

CARL TIMLER

DOCENT FARMING SYSTEMS ECOLOGY

'Het thuiswerken gaat best goed. Wij hebben een dochtertje van vier en een zontje van zeven. Die krijgen nu allebei thuis onderwijs. Alleen als ze in dezelfde ruimte zitten dan leiden ze elkaar teveel af. Dus we hebben mijn kantoorruimte uitgebreid naar een klaslokaal voor mijn zontje. Dat gaat erg goed en vanochtend heeft hij bijna twee uur achtereen geconcentreerd gewerkt. We inspireren elkaar denk ik. Mijn vrouw doet knutselopdrachten met de jongste, daarnaast is ze nog twee ochtenden in de week aan het werk in een apotheek in Ede. Zelf geef ik mijn onderwijs via *Zoom*, dat is een erg handige applicatie waarmee je kunt overleggen. Een beetje zoals Skype maar je kunt veel mensen tegelijk zien in een groeps-chat. Studenten kunnen bijvoorbeeld vragen stellen, een hand opsteken en chatten. Wij kunnen ook meelesen en reageren als ze er samen niet uitkomen. We hebben met onze groep drie licenties aangeschaft waarvan we er een gebruiken voor ons eigen team-overleg, seminars en colloquia en twee voor het onderwijs.'

HANNAH VAN ZANTEN

LEERSTOELGROEP DIERLIJKE PRODUCTIESYSTEMEN

'Het is even aanpassen. Ik zit nu samen met mijn twee kinderen van 7 en 5 jaar in de woonkamer. Mijn man, die normaal ook naar zijn werk is, werkt ook thuis. Een volle boel, waarin ik veel minder werkuren kan draaien dan normaal, maar ook gezellig. Niet alleen zijn de kinderen niet op school, maar de school verwacht dat wij de kinderen drie uur thuisonderwijs per dag geven. We hebben maandag huiswerk opgehaald op school en dat moeten we komende maandag weer inleveren. Ik vind het goed dat de school leerdoelen blijft stellen, maar dit komt er wel bij. Het totaal wordt daardoor wel veel.

Ik denk dat ik effectief nog maar de helft van de tijd kan werken. Mijn man en ik kijken heel goed naar onze agenda's en dan is het puzzelen. Verder probeer ik zoveel mogelijk afspraken door te laten gaan via Skype. Alles wat niet via Skype kan, valt af. En je moet keuzes maken. Het allerbelangrijkste voor mij is dat de promovendi door kunnen met hun werk. Gelukkig zijn onze werkzaamheden flexibel in te delen – overleg kan ieder moment van de dag via Skype. Als mijn man of ik een afspraak hebben, let de ander op de kinderen. Het is nog wennen. Ik moet er voor de kinderen zijn, maar denk ook steeds: ik moet nog wat doen.'

SANDER VAN DE GEIJN

PRODUCT OWNER BIJ FB-IT

'Thuiswerken bevalt tot nu toe prima! Ik heb hier zelfs nog betere voorzieningen dan op het werk: een fijne werkkamer met een groot beeldscherm en cola in de koelkast. Ik hoor ook verhalen van collega's die beneden aan de keukentafel zitten te werken, dat is natuurlijk niet ideaal. Eerst zaten mijn vriendin en ik samen in de werkkamer, maar ik skype veel met m'n team terwijl zij bezig is met haar promotieonderzoek. Zij zit nu soms beneden en we hebben een *noise-cancelling* koptelefoon opgehaald bij de universiteit. Ik werk op de IT-afdeling en dat kan heel goed op afstand met Skype, VPN en de digitale desktop. Het enige wat ik af en toe mis is een whiteboard om dingen uit te werken. Het bevalt me op dit moment prima, maar als het langer duurt ga ik wel de sociale contacten missen.'

IRENE KOOMEN

ADVISEUR ADAPTIVE AGRICULTURE BIJ HET WAGENINGEN CENTRE FOR DEVELOPMENT INNOVATION (WCDCI)

'Ik had in Ivoorkust moeten zitten, maar ik zit nu thuis te werken achter mijn computer, met uitzicht op mijn tuin in Wageningen. Normaal zou ik in Afrika ter plekke overleggen over onze onderzoeks- en trainingsprojecten, maar dat gaat nu niet. Vanmiddag overleg ik met mijn Ivoriaanse partners over het project via Skype. Geplande bezoeken aan Ghana en Ethiopië heb ik afgelast.

De coronacrisis heeft veel gevolgen voor het werk van WCDCI. Twee lopende cursussen van WCDCI in Wageningen zijn gestopt; de cursisten zijn vervroegd naar huis gegaan. Vier andere cursussen, die in de komende weken zouden beginnen, zijn afgeblazen. We onderzoeken nu mogelijkheden om de cursussen online aan te bieden. Ook onze trainingen binnen de ontwikkelingsprogramma's zijn voorlopig afgelast. De projecten gaan wel door, maar lopen waarschijnlijk vertraging op. Ik overleg geregeld met de verschillende opdrachtgevers om te bepalen hoeveel vertraging de projecten oplopen en hoe we de impact van de coronacrisis kunnen beperken.

De coronacrisis heeft ook voordelen. Nu ik verplicht thuis zit, heb ik eindelijk tijd om te schrijven en te lezen. Bovendien is mijn dochter, die normaal in Amsterdam werkt, thuis gekomen. En de koffie is een stuk beter dan op het werk!'

FEMKE JANSEN

PROMOVENDUS HYDROLOGIE EN KWANTITATIEF WATERBEHEER

'Ik woon samen met vijf huisgenoten. Sommigen zijn overdag niet thuis of werken op hun kamer. Ik ga graag aan de keukentafel zitten met mijn huisgenootje. Ik merk dat ik mij beter kan concentreren als er nog iemand in de ruimte aan het werk is. En tussendoor kunnen we even een praatje maken. Die afwisseling is belangrijk. Als ik alleen ben, raak ik sneller afgeleid. Als promovendus kan ik thuis redelijk goed doorwerken. Nu werk ik op mijn laptop maar ik mis wel mijn grote scherm en als ik wat moet printen ga ik naar de copyshop. Morgen moet ik een digitaal computerpracticum begeleiden via de virtual classroom, dus ik ga nog even uitzoeken hoe dat moet. Een voordeel is wel dat ik mijn eigen tijd kan indelen. Zo heb ik gistermiddag samen met mijn huisgenoten in de tuin gewerkt en dan kan ik daarna 's avonds weer met een frisse blik doorwerken.'

KLAAS METSELAAR

DOCENT BODEMFYSICA EN LANDBEHEER

'Ik zit op het zolderkamertje, mijn werkplek thuis. Al mijn boeken staan hier. Best luxe eigenlijk. Ik heb wat papieren meegenomen om op te ruimen. Ik ben verder vooral bezig met mail beantwoorden en skypen met thesisstudenten. Het vak Design II van Internationaal Land- en Waterbeheer is net begonnen. Daar zit veel groepswork bij dat de studenten op de 6de van Forum doen, maar dat gaat nu dus niet. Die groepjes werken nu online in de virtual classrooms van Brightspace, onder begeleiding van twee studentassistenten. Als docent schuiven we daarbij aan en beantwoorden vragen via de computer. Het is allemaal één grote stoomcursus werken via internet. Een van de problemen is dat de wifi-verbinding bij studenten thuis niet zo goed is. Eén iemand online gaat nog wel, maar het levert problemen op als je in een huis met vijf studenten online lessen volgt. Maar wel leuk dat experimenteren. Het is net een soort Open Universiteit. Leren op afstand. Wat werkt, wat niet, hoe bevalt het de studenten? En wat kunnen we hiervan gebruiken als de crisis voorbij is? Het is één groot experiment. Of ik nog wel buiten kom? Ja hoor. Ik heb een hond. Kan ik iedereen aanbevelen, een hond.'

WIM VAN DER POEL

WAGENINGEN BIVETERINARY RESEARCH

'Ik ben niet zo blij met het thuiswerken. Mijn twee zoons van 21 en 22 zitten ook allebei thuis. De ene studeert History and Politics aan de Universiteit Utrecht. Daar zijn de colleges tot eind van het studiejaar opgeschort. De ander heeft een 0-urencontract bij een organisatie die laadpalen beheert voor elektrische auto's en die hebben nu de tent gesloten. Ik merk wel dat we af en toe in elkaars vaarwater zitten. Mijn ene zoon heeft nog tentamens dus die is nog druk met studeren, maar de ander heeft nu weinig te doen en heeft zich op het gamen gestort. Mijn vrouw is nog wel een aantal dagen in de week aan het werk want zij werkt bij een kinderdagverblijf. Zelf ga ik af en toe naar het lab omdat we onze experimenten niet zo maar stil kunnen leggen. Ik mis het wel dat ik niet dicht bij het lab zit, want normaal loop ik iedere dag wel even binnen. Nu voel ik mij minder betrokken. Ik kom ook nog naar de universiteit om colleges op te nemen. Echt een rare gewaarwording voor zo'n lege zaal. Met de studenten kan ik overleggen via het online discussieplatform, daar had ik nog niet veel ervaring mee tot nu toe dus dat is wel wennen.'

KOOS NIJSSSEN

FUNCTIONEEL APPLICATIEBEHEERDER BIJ WUR LIBRARY

'Ik zag het al een beetje aankomen dus ik heb vorige week donderdag mijn laptop en een extra beeldscherm mee naar huis genomen. Ik heb thuis mijn eigen werkkamer en dat werkt goed, ondanks dat het internet op het platteland met 7 MB per seconde niet supersnel is. Wij wonen in een oude boerderij in Elst en die hebben we de afgelopen zeven jaar helemaal opgeknapt. De driehoekjes op de wand zijn van schuimrubber en werken als akoestische panelen, anders galmde het.

Mijn vrouw is naar haar werk. Zij werkt op de salarisadministratie in de zorg. Daar zijn de medewerkers in twee groepen ingedeeld: de "schone" medewerkers, die werken thuis, en de "vuile", die werken op kantoor. Het is geen grap, zo noemen ze het. Ik heb mijn vrouw er al mee geplaagd.

Ik moet wel zeggen dat ik het heel stil vind, zo alleen thuis. Op het werk vind ik het juist prettig om een beetje rumoer om mij heen te hebben en om elkaar even aan te schieten. De honden en de paarden zijn er wel. In mijn pauze loop ik nu een rondje met de honden, anders zou mijn dochter dat doen. Pluspunt: de Nespresso is wel aanzienlijk beter dan de koffie uit de koffieautomaat.'

INGE RUISCH

SECRETARESSE COMMUNICATION, PHILOSOPHY AND TECHNOLOGY

'Ik werk al 28 jaar bij WUR en heb nog nooit in *Resource* gestaan. Bizar, dat de coronacrisis daar nu voor zorgt! Ik zit hier thuis aan mijn donkerbruine koloniale tafel in de woonkamer op een kleine laptop te werken. Vorige week vrijdagmiddag hebben we als groep besloten om collectief thuis te gaan werken. 'Jongens, tot ooit', zeiden we tegen elkaar. Collega's hebben maandag nog een extra scherm opgehaald. Ik niet. Ik ben al sinds zondag snotterig en griepig. Nee, geen corona, denk ik. Ik heb geen koorts of last met ademen. Normaal zou ik thuis zijn gebleven. Maar ja, ik ben al thuis. Vrijdag heb ik nog volop gehamsterd. Ik had een voorgevoel dat het wel eens lang zou kunnen duren. Ik heb vaker dat soort voorgevoelens. Best eng soms. Het werken thuis gaat prima, al mis ik mijn tweede scherm wel. En ik mis vooral de sociale contacten. Normaal valt iedereen de hele dag bij ons binnen. Wij zijn een soort klankbord voor de hele groep. Dat is er nu niet. Ik woon alleen en kom nauwelijks buiten. Ik leef best geïsoleerd nu. O, een berichtje van mijn moeder. Of alles oké is? Wat lief. Weet je, eigenlijk zou ik nu op vakantie zijn in Marokko. Maar dat kon dus niet doorgaan. Het is te doen zo hoor. Vooral omdat ik me nu niet lekker voel, komt thuiswerken best uit. Vanmiddag is trouwens een skype-meeting met de hele groep van hoogleraar Cees Leeuwis. Een soort koffiepauze, om de sociale contacten aan te halen. Die foto neem ik van achteren hoor. Na drie dagen snotteren, heb ik er wel eens beter uitgezien.'

LEER ONLINE GRONDBOREN

Online onderwijs, da's best lastig met veldwerk. Daar heeft Ingrid Lubbers, docent Bodemgeografie en Landschap, wat op gevonden. Samen met collega Jasper Candel maakt ze met een mobieltje korte kennisclipjes voor het vak Landscape Geography. In deze perenboomgaard in de Betuwe doet ze het grondboren voor. 'Zo leren studenten hoe diep je precies moet boren. Dat gaat namelijk nog wel eens mis. En dan kunnen verkeerde conclusies worden getrokken.' De clips worden aangeboden via Brightspace. 'Het is natuurlijk geen vervanging van het normale onderwijs, maar het is eigenlijk best leuk om eens iets anders te proberen. We maken er het beste van.' TL, foto Guy Ackermans

Vrouwelijke hoogleraren en het old boys network

▲ Hoogleraren op weg naar de Diesviering afgelopen 9 maart. (Disclaimer: de mannen op de foto staan niet symbool voor het in de kop van dit artikel genoemde 'old boys network'.) Vlnr: Rick Leemans, Eddy Smid, Petra Hellegers, Ellen Kampman, Karin Schoën, Huub Rijnaarts, Cees Buisman, Marielos Peñas Claros en Carolien Kroeze.

Wageningen Universiteit heeft weinig vrouwelijke hoogleraren, maar hun aantal groeit. Dat is te danken aan Tenure Track, een loopbaantraject waarmee ook relatief veel vrouwelijke buitenlandse hoogleraren zijn opgeklommen. Op de lijst van bijzonder hoogleraren staan vrijwel geen vrouwen. Waarom stoten vrouwen zo moeizaam door naar de wetenschappelijke top van WUR? Een analyse.

tekst Albert Sikkema foto Guy Ackermans

Er lopen nog steeds niet veel vrouwelijke hoogleraren rond in Wageningen. Van de 94 bezette leerstoelen – een stuk of tien zijn momenteel onbezet – worden er 15 bezet door een vrouw. Dat is 16 procent. Het afgelopen jaar zijn er drie nieuwe vrouwelijke leerstoelhouders benoemd: Marthe Bakker, Emely de Vet en Josephine van Zeben. De groei van het aantal vrouwelijke leerstoelhouders verloopt traag, want gemiddeld komt de positie van hoogleraar eens in de twintig jaar vrij. Met honderd leerstoelhouders van WUR kun je dus hooguit vijf vrouwelijke hoogleraren per jaar benoemen. Daarom bedacht het college van bestuur een snellere carrièreladder voor potentiële hoog-

leraren: Tenure Track. Universitair docenten kunnen in twaalf jaar opklimmen tot persoonlijk hoogleraar, als ze aan strenge wetenschappelijke eisen voldoen. Hoofddocenten doen er zes jaar over. Ze moeten wel vijfhonderd uur onderwijs geven, vijf wetenschappelijke artikelen per jaar schrijven, acht promovendi per jaar begeleiden en een vette onderzoekbeurs binnenhalen. Met deze regeling, die in 2010 van start ging, konden ook talentvolle vrouwen eerder hoogleraar worden, bedacht het bestuur.

NATIONALITEIT

De afgelopen jaren kregen zo'n zeshonderd docenten een Tenure Track-aanstelling bij WUR. Ruim 40 procent van die groep was vrouw. Inmiddels zijn er 66 persoonlijk hoogleraren in Wageningen. Daarvan zijn er 16 vrouw, ofwel 24 procent. De regeling is nog jong, maar ook in deze hoogleraarscategorie gaat de opmars van de vrouwen traag.

Er zijn interessante verschillen waar te nemen tussen de vrouwelijke leerstoelhouders en persoonlijk hoogleraren. De vijftien vrouwelijke leerstoelhouders zijn allemaal Nederlands, op de Britse Rachel Creamer na. Bij de persoonlijke hoogleraren komt daarentegen een keur aan nationaliteiten voorbij. Yuling Bai (China), Maria Barbosa (Portugal), Bettina Bock (Duitsland), Gerlinde De Deijn (België), Violette Geissen (Duitsland), Marielos Pena-Claros (Bolivia) en Luisa Trindade (Portugal) zijn allemaal hoogleraar geworden via het Tenure Track-systeem. Waren ze zonder dit carrièrepad ook hoogleraar geworden? Vast niet allemaal. Persoonlijke hoogleraren moeten vooral onderzoekpremies binnenhalen en postdocs en promovendi begeleiden, terwijl leerstoelhouders een onderzoeksgroep moeten managen en een netwerk moeten hebben. Nieuwkomers staan dan op achterstand.

NETWERK

Als het op netwerk aankomt, krijgen (buitenlandse) vrouwen veel minder kansen dan mannen. Het bewijs daarvoor is een ander lijstje met hoogleraren; het Wageningse lijstje met bijzondere en buitengewone hoogleraren. Dat zijn hoogleraren namens een bedrijf, maatschappelijke organisatie of stichting. Zo heeft de WUR hoogleraren die worden gefinancierd door NIOO, Shell, RIVM, Unilever, FAO, Staatsbosbeheer, Nutreco, Rijnstate ziekenhuis, KNMI, Danone, Friesland Campina, BASE, LTO, Vlinderstichting en Philips. In totaal heeft WUR er 64. En hoeveel daarvan zijn vrouw? Een schamele 5, nog geen 8 pro-

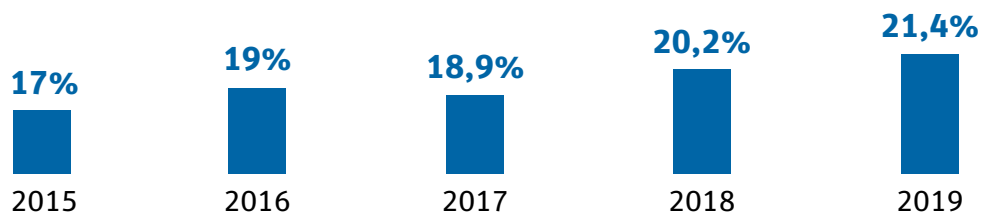
cent van het totaal.

Ongetwijfeld zijn alle buitengewone hoogleraren zeer gekwalificeerd - ze zijn immers beoordeeld door het college voor promoties. Maar vrijwel allemaal zijn ze voorgedragen door hun werkgever, tevens de financier van de leerstoel, waarna ze - zonder open procedure en concurrentie - werden gewogen en benoemd.

Goed, het zijn 0,2 aanstellingen voor een periode van 5 jaar, maar daar gaat het hier niet

om. Het gaat er om dat alleen Tinde van Anandel, Ine van der Fels Klerx, Saskia van Ruth, Louise Vet en Cor van der Weele deze procedure succesvol doorliepen, samen met 59 mannen. En bij deze mannen zitten vrijwel geen jonge of buitenlandse mannen. Het is een *old boys network* in de Wageningse wetenschap. WUR kan eens vragen aan de externe financiers van leerstoelen of er geen capabele vrouwen beschikbaar zijn.

VROUWELIJKE HOGLERAREN (incl. persoonlijke)

LEERSTOELHOUDERS: 94, waarvan 15 vrouw

Marthe Bakker, Imke de Boer, Rachel Creamer, Edith Feskens, Petra Hellegers, Ellen Kampman, Carolien Kroeze, Eveline van Leeuwen, Tinka Murk, Monique van Oers, Ivonne Rietjens, Katrien Termeer, Christa Testerink, Emely de Vet, Josephine van Zeben.

PERSOONLIJKE HOGLERAREN: 66, waarvan 16 vrouw

Yuling Bai, Maria Barbosa, Bettina Bock, Gerlinde De Deyn, Violette Geissen, Marianne Geleijnse, Francine Govers, Lisette de Groot, Ellis Hoffland, Miranda Meuwissen, Hedwig te Molder, Liesje Mommer, Marielos Peña-Claros, Karin Schroen, Luisa Trindade, Esther Turnhout.

‘IK LIG WEL/NIET WAKKER VAN CORONA’

De maatregelen rond COVID-19 hebben ons dagelijks leven behoorlijk op z'n kop gezet. Maar naast de praktische impact is er ook de emotionele. De één reageert op de crisis met een verlammende angst, de ander juist met onbezonnen struisvogelgedrag. Hoe *dealen* WUR'ers mentaal met de coronasituatie?

tekst Marieke Enter en Rijk Dersjant *illustratie* Henk van Ruitenbeek

Coen d'Ancona

Stagecoördinator Food Sciences

‘Deze coronacrisis heeft serieuze gevolgen voor de stages. De meeste onrust ervaar ik bij studenten die voor hun stage de komende tijd naar het buitenland zouden gaan. Na een week vol onzekerheid en chaos weten we nu dat dat voorlopig niet meer kan. Zij moeten dus een alternatief zien te vinden. En daar zit tijdsdruk op, want er zijn mogelijk financiële consequenties als die stage niet voor september is afgerond. Dat is stressvol. Onder de studenten die nu nog in het buitenland zijn voor hun stage*, merk ik minder onrust. Afhankelijk van de lokale corona-situatie werken ze door als het kan en nemen ze een pauze als het moet. **Dat neemt natuurlijk niet weg dat vrijwel iedereen spanning voelt over hoe de situatie zich verder ontwikkelt.** Zelf kan ik dat aan het einde van de dag wel naast me neerleggen. Maar zeker als je tot een kwetsbare groep behoort, of dierbaren hebt voor wie dat geldt, kan ik me voorstellen dat angst en bezorgdheid nu behoorlijk overheersen.’ **Inmiddels hebben ze het advies gekregen om zo mogelijk terug te keren naar Nederland.*

Ineke Leenders

Studentenpsycholoog

‘Iedereen reageert er op z’n eigen manier op deze crisis. Onze zorg gaat op dit moment met name uit naar de internationale studenten, omdat hun sociale netwerk kleiner is en ze zich vaak zorgen maken over hun vrienden en familie thuis. Andersom trouwens ook: aan sommige internationale studenten wordt flink getrokken om naar huis te komen. De afweging om wel of niet te blijven, brengt allerlei dilemma’s met zich mee – ook over dingen waar Nederlandse studenten net zo goed mee zitten: hoe moet het verder met stages en onderzoeken, geeft dit studievertraging, wat betekent dat voor de financiering? **Iedereen voelt zich momenteel onzeker en een beetje bang, al vind ik dat de studenten die ik tot nu heb gesproken zich goed aanpassen aan de situatie.** Uiteraard zijn wij als studentenpsychologen ook beschikbaar voor steun, bijvoorbeeld via Skype. Stuur ons een mailtje en we nemen nog diezelfde dag contact met je op.’ Studentpsychologists@wur.nl

Minella Haazelager

Masterstudent Climate Studies & Forest and Nature Conservation

‘Die eerste persconferentie van Rutte heb ik zitten kijken op de piste in Oostenrijk, waar ik toen samen met mijn familie was. Twijfel of we wel moesten gaan hadden we eigenlijk amper. **Niet uit naïviteit hoor, we hielden de berichtgeving steeds scherp in de gaten. Maar onze inschatting was dat het wel kon.** We gingen maar naar een klein skigebied en we zouden de grote après-ski-party’s en andere mensenmenigten mijden. In het skigebied was de coronacrisis natuurlijk het gesprek van de dag, maar verder was er vrij weinig van te merken. Tot vrijdag, de laatste dag dat wij er waren. Toen ging het hele gebied op slot. In Lech, niet ver bij ons vandaan, waren vijf coronabesmettingen geconstateerd. Maar die waren er toen ook al in Brabant. Dus nee, ik heb geen spijt dat ik ben gaan skiën. Bang voor besmetting ben ik ook niet, al neem ik het risico wel serieus. Omdat ik in Oostenrijk ben geweest, heb ik al m’n afspraken afgezegd en doe ik alles online. Puur uit voorzorg, want ik voel me prima.’

Eugene van Meteren

Beheerder bij Idealis

‘Ik slaap er niet minder om, maar ik ben me heel bewust van de ernst van de situatie. Bij mij thuis, middenin het centrum van Tiel, is de coronacrisis niet te missen: het is bizar stil op straat. Ook qua werk is er een groot contrast met de gezellige bedrijvigheid die ik als beheerder normaal gesproken meemaak. Die levendigheid mis ik wel; ik vind het knap saai dat ik nu geen spontane praatjes met bewoners heb. Gelukkig heeft Nederland geen totale *lockdown* en kunnen we de deur nog uit, al moet je dat natuurlijk wel een beetje verstandig aanpakken. **Ik spot niet met voorzorgsmaatregelen zoals social distancing en vaak je handen wassen.** Ik moet er niet aan denken dat bijvoorbeeld mijn dochter of mijn 82-jarige moeder via mij besmet zou raken. Het coronanieuws volg ik nauwlettend, maar het boezemt me geen angst in. Hooguit vormt het een goede stok achter de deur om te blijven opletten.’

Lowell Nelson

Masterstudent Animal Sciences

‘Ik was eigenlijk van plan om in Wageningen te blijven, maar de universiteiten in Canada raadden overzeese studenten aan om terug te komen. **Ik ben nog niet zo lang in Nederland, heb geen bijna geen netwerk, sta niet ingeschreven bij een huisarts en zou niet weten wat ik moet doen als ik ziek word.** Het leek me daarom beter om toch naar huis te gaan. Ik boekte een vlucht, mailde mijn professoren en pakte mijn spullen. Vanuit Canada kan ik vrij makkelijk doorstuderen nu alle colleges op Brightspace zijn gezet en er een interactieve leeromgeving is. Het enige lastige is het tijdsverschil met Nederland. Maar ik ben blij dat ik kan blijven studeren. En dat we in landen leven waar we de situatie op deze manier kunnen uitzitten. Naar mijn gevoel pakken zowel Nederland als Canada de situatie goed aan.’

Hanne Bookelmann

Alumnus, MSc International Development Studies

‘Via Wageningen Student Plaza op Facebook heb ik internationale studenten en hun families hulp aangeboden. Met mijn achtergrond - WUR-alumnus, alumnus Psychologie en nu werkzaam bij de GGD – kan ik hopelijk helpen om zorgen weg te nemen. Uit ervaring weet ik dat internationale studenten zich vanwege hun cultuur niet altijd uitspreken over hun emoties. Je zorgen hou je voor jezelf en het is *not done* om te laten merken dat je bang bent. **Maar bedenk maar hoe het is om in een ander land te zijn, waar je niet weet op welke informatie je moet varen, als zo’n grote crisis uitbreekt – natuurlijk ben je dan bezorgd!** Vandaar mijn aanbod en mijn Facebook-pagina om makkelijk betrouwbare informatie te vinden over de actuele situatie in Nederland: “*Corona updates for Wageningen students/expats*”. Of ik zelf bang ben? Nou, ik heb een stevige vorm van astma en behoor dus tot de risicogroepen. In lijn met de RIVM-adviezen blijf ik daarom zo veel mogelijk thuis. Dat is niet “bang”, dat is gewoon verstandig.’

Aan de slag met een functiebeperking

‘We denken in mogelijkheden’

WUR heeft een nieuw team dat zich gaat inspannen om meer mensen met een functiebeperking aan te nemen: Job Participation Support, kortweg jops. Het streven is minimaal 230 participatiebanen in 2024. *Resource* sprak met teamleden Els Dieleman en Cor Meurs.

tekst Tessa Louwerens foto Sjoerd Schimmel

WAAROM IS JULLIE TEAM IN HET LEVEN GEROEPEN?

Dieleman: ‘WUR vindt het belangrijk om meer mensen met een functiebeperking in dienst nemen. Niet alleen vanwege de wettelijk verplichte quota [zie kader, red.] maar ook omdat WUR een inclusieve organisatie wil zijn. De afgelopen jaren is het niet gelukt om voldoende kandidaten aan te trekken, want er komt veel bij kijken, ook op het gebied van wet- en regelgeving. Voor HR-adviseurs die daar niet dagelijks mee bezig zijn, kan dat lastig zijn. Omdat wij hier vanaf nu als team aan werken, kunnen we meer expertise en een

netwerk opbouwen en de organisatie hierin maximaal ondersteunen.’

HOE PAKKEN JULLIE HET AAN?

Meurs: ‘Wij zoeken naar kandidaten, onder meer via het Werkgeversservicepunt (database UWV) en kijken of er een match is met interne vacatures. Daarnaast onderzoeken we of er functieplekken gecreëerd kunnen worden, bijvoorbeeld door bepaalde taken van een team te bundelen. Dan kan je denken aan archiveren, zoekwerk of surveilleren. Het is wel belangrijk dat er continuïteit is, het gaat (nog) niet om losse klussen.’

Dieleman: ‘We richten ons bij kandidaten op

de mogelijkheden en niet op beperkingen: meestal kan iemand het werk net zo goed doen als een ander, maar heeft hij of zij bijvoorbeeld een rustige werkplek nodig of kortere werkdagen. Deze manier van zoeken – vanuit de persoon en niet vanuit de functie-eisen – moet nog groeien binnen de organisatie.’

KOMEN ER VACATURES SPECIAAL VOOR PARTICIPATIEBANEN?

Dieleman: ‘Je mag niet direct in een vacature zetten dat je op zoek bent naar iemand met een functiebeperking, want dat zou discriminatie zijn. Op de vacaturesite van WUR staat nu wel een zinnetje bovenaan de pagina waarin mensen met een functiebeperking worden uitgenodigd te reageren. Ook verwijzen we vanaf nu standaard in onze vacatureteksten naar jops. Met de recruiters van WUR zijn we in gesprek om vacatureteksten meer uitnodigend en toegankelijker te maken voor onze doelgroep. Nu ligt de lat heel erg hoog en staan functie-eisen maximaal ingesteld. Het voelt niet alsof dat we bereid zijn om aanpassingen te doen, in arbeidsduur bijvoorbeeld.’

WIE ZIJN DE KANDIDATEN?

Meurs: ‘Bij “functiebeperking” denken mensen al gauw aan iemand in een rolstoel. Maar het is veel breder. Sterker nog, een rolstoel betekent niet per se een functiebeperking. Het kan bij-

BANENAFSPRAAK

Om mensen met een functiebeperking aan werk te helpen, heeft de overheid in de Wet Banenafpraak (onderdeel van het Sociaal Akkoord) vastgelegd dat er tussen 2013 en 2026 in totaal 125.000 zogeheten participatiebanen bij moeten komen, waarvan 25.000 in de (semi)overheidssector. Gemeenten of het UWV bepalen welke mensen in aanmerking komen voor zo’n baan. Zij worden opgenomen in het Doelgroepenregister. Omdat de doelstelling voor 2026 in de overheidssector bij lange na niet lijkt te worden gehaald, is in 2018 de Quotumwet ingevoerd. Daarin staat dat werkgevers een bepaald percentage van hun banen moeten aanbieden als participatiebaan. Voor WUR betekent dat nu 229,5 participatiebanen. Els Dieleman, projectleider Job Participation Support van WUR: ‘In het geval van WUR verwachten we de komende jaren aanzienlijke groei, waarmee het aantal participatiebanen verder zal stijgen dan dat aantal.’ Een participatiebaan is gelijk aan 25,5 uur in de week. Werkgevers die hun quotum niet halen, betalen vanaf 2022 per jaar een boete van 5000 euro per niet-gerealiseerde baan.

voorbeeld gaan om een beperking in uren: iemand kan het werk prima doen, maar maximaal 16 uur per week.

Het gaat ook om meer dan ondersteunend werk. Er zitten ook kandidaten tussen met een universitaire opleiding die we bijvoorbeeld proberen te plaatsen als onderzoeker of docent.'

Dieleman: 'Het zijn veelal jonge mensen. Studenten die na hun studie in de bijstand komen en van wie later blijkt dat ze een functiebeperking hebben, bijvoorbeeld door psychische problemen. We werken samen met *Student Career Services*, om studenten te wijzen op het doelgroepenregister [zie kader, red.] zodat ze hun kans op een baan vergroten.'

HET STREVEN IS 230 BANEN IN 2024. IS DAT HAALBAAR?

Meurs: 'We zijn in november gestart. Tot nu toe zijn 37 banen gerealiseerd en werken er nog 11 mensen gedetacheerd vanuit de voormalige sociale werkplaats.'

Dieleman: 'We verwachten dat het aantal banen zal toenemen zodra jobs meer bekend wordt. De kandidatenbak zit in ieder geval al behoorlijk vol. Daarnaast wordt de wetgeving zeer waarschijnlijk vereenvoudigd, waardoor sociaal

maatschappelijk verantwoord inkopen, zoals de groenvoorziening en schoonmaak, ook meetelt. Maar er is nog veel werk aan de winkel.'

IS HET NIET DUUR OF VEEL WERK, IEMAND VIA JOBS IN DIENST HEBBEN?

Dieleman: 'Als mensen met een functiebeperking op de juiste plek werken en volop deelnemen, profiteert iedereen daarvan. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt en bij de organisatie is er een hoge werkdruk: door taken die blijven liggen te bundelen in een nieuwe functie sla je twee vliegen in één klap.'

'Bij functiebeperking denken we al gauw aan iemand in een rolstoel'

Meurs: 'Jobs zorgt voor eventuele aanpassingen op de werkplek en een goede voorbereiding en ondersteuning. En iedere nieuwe medewerker kost aan het begin wat meer tijd.' Meurs: 'En er komt geen extra druk op het budget van een afdeling: alle onderdelen van WUR betalen

vanaf 2020 jaarlijks mee aan deze vorm van arbeidsparticipatie. De medewerker komt in dienst van de eenheid en achter de schermen worden de loonkosten betaald door jobs.'

WAAROM INVESTEERT WUR HIER ZOVEEL IN?

Dieleman: 'Buiten de wettelijke verplichting, is het belangrijk dat WUR onderlinge betrokkenheid stimuleert. We hebben allemaal wel een beperking waar we tegenaan kunnen lopen. We mogen ons er best van bewust zijn dat we wat toleranter kunnen zijn en goed voor elkaar moeten zorgen. Een functiebeperking kan iedereen overkomen. En dan is het fijn om te weten dat je bij een organisatie werkt die daar goed mee omgaat.'

Daarnaast is het bijzonder te zien hoe gemotiveerd deze medewerkers zijn. Het zijn met name jongeren die via de reguliere weg niet binnen zouden komen. Een OR-lid verwoordde het treffend: "We halen geen bijzondere groep binnen, we halen ze op een bijzondere manier binnen."

Voor vragen, neem contact op met jops@wur.nl
Meer informatie via www.wur.nl/jops

▲ Het jops-team. Vlnr: Cor Meurs, Els Dieleman, Petra Krop en Ann-Marie Ryan.

Operatie Alles

In een paar dagen tijd een achtweekse periode campusonderwijs van de gehele universiteit vertalen naar online onderwijs. Onmogelijk? Met vallen en opstaan, experimenteren, creativiteit en doorzettingsvermogen, is het online only onderwijs van periode 5 van start gegaan.

tekst Roelof Kleis en Luuk Zegers illustratie Yvonne Kroese

Vlak voor het begin van blok 5 werd de knoop doorgesneden: al het WUR-onderwijs wordt voorlopig online gegeven. Docenten hadden slechts een paar dagen om de overstap te maken. Een immense uitdaging, zegt onderwijsdecaan Arnold Bregt. 'Maar qua timing hadden we geluk: door de overstap van Blackboard naar Brightspace hadden we al veel mensen in digitale teams om docenten te helpen. Dus op de vrijdag dat de knoop werd doorgesneden dat al het onderwijs *online only* moest worden, stonden de ondersteuningsteams al klaar om docenten te helpen.'

En dus ging WUR's docentkorps aan de slag. Het weekend ervoor en de eerste twee dagen van periode 5 stonden in het teken van experimenteren met de mogelijkheden van online onderwijs en nadenken en sparren over oplossingen voor lesonderdelen die moeilijk online kunnen.

'Het is eigenlijk best leuk om eens iets anders te proberen'

Het eerste wat Jessica Duncan (universitair docent Rurale Sociologie) deed, was een strategie ontwikkelen hoe ze informatie het beste kon delen met haar studenten. 'Sommige studenten waren best ongerust—niet alleen vanwege het virus, maar ook vanwege hun opleiding. Dus ik gaf ze zoveel mogelijk informatie en we startten een WhatsApp-groep zodat we

Online

makkelijk kunnen communiceren.'

Tijdens het eerste live college via *weblectures* daagde Duncan haar studenten uit om vragen te stellen. Als ze genoeg goede vragen zouden stellen in de eerste helft van het college, zou Duncan de tweede helft verkleed als een banaan lesgeven. 'Niet omdat ik het per se leuk vind om me als banaan te verkleeden, maar om studenten te prikkelen om de chat-functie te gebruiken.' Het werkt: de studenten doen actief mee; Duncan geeft het tweede deel les in een bananenpak. (Zie pagina 5.)

VELDWERK ONLINE, HOE DAN?

Jente Ottenburghs (docent Ecologie) maakt voor het vak Climate Change Ecology gebruik van reeds opgenomen gastcolleges van vorig jaar. 'Daarnaast moeten studenten een boek lezen en daar opdrachten over maken. Via e-mail begeleiden we dat. Normaal gesproken moeten ze in groepjes een hoofdstuk van dat boek bestuderen en presenteren aan de anderen. Maar dat gaat nu dus niet.' Ingrid Lubbers (docent Bodemgeografie en Landschap) geeft het vak Landscape Geography. Zij heeft geen kant-en-klare colleges van vorig jaar klaarliggen. 'Die zijn vorig jaar niet opgenomen, juist omdat we wilden dat de studenten naar college kwamen.' Daarnaast heeft dat vak veel werkdagen in het veld. Hoe los je dat op? 'Het idee is nu om zelf als docenten het veld in te gaan en van het werk clipjes te maken met de mobiele telefoon', vertelt Lubbers. 'En dat allemaal via Brightspace aan te bieden. Die digitale leeromgeving is onze redding. Het is natuurlijk geen vervanging van het normale onderwijs, maar het is eigenlijk best leuk om eens iets anders te proberen. We proberen er wat van te maken.' (Zie de foto op pagina 16 en 17)

'HET MÓET GEWOON WERKEN'

Het gaat niet overal gelijk goed, vertelt Jan Dijkstra (universitair hoofddocent Diervoeding). 'Op de eerste dinsdag van het blok heb ik mijn eerste college live gedaan via *weblectures*. Ik wilde de studenten uitleggen hoe we het vak gaan aanpakken nu het volledig online moet. Alleen hoorde ik achteraf dat een groot deel van de studenten er niet bij kon omdat het systeem niet werkte. Gelukkig is het wel opgenomen en konden ze het later terugzien -alhoewel dit zelfs op een rustig tijdstip als dinsdagavond

lijkt niet alles. Een deel is gelukt, maar er moet nog een hoop gebeuren. Maar de sfeer is over het algemeen heel positief. Met z'n allen de schouders eronder en we gaan gewoon proberen om zo ver mogelijk te komen.' ③

ONLY ONLINE, OOK IN PERIODE 6

- Het WUR-onderwijs wordt in ieder geval tot en met het einde van periode 6 alleen online aangeboden.
- Dat betekent dat ook de tentamens online zullen worden afgenomen; docenten moeten dus nadenken over hoe ze dat gaan regelen.
- Afhankelijk van de ontwikkeling van de pandemie in Nederland kunnen maatregelen worden aangepast waardoor mogelijk in de tweede helft van periode 6 ruimte ontstaan voor (veld)practica.
- Ook kan er een uitzondering worden gemaakt voor lab/experimenteel werk voor afstudeervakken (met toestemming van de leerstoelhouder).

'Wij zijn echt heel afhankelijk van de techniek'

moeizaam ging.'

Woensdagochtend van week één volgt het nieuws dat live-kijken voorlopig is uitgeschakeld omdat dat te veel vraagt van het systeem. 'Zo wordt er ruimte gecreëerd voor studenten om opgenomen colleges terug te kijken', aldus Dijkstra. Hij begrijpt dat er kinderziektes zijn. 'Maar dat maakt het niet makkelijker voor ons als docenten. Wij zijn echt heel afhankelijk van de techniek. Toen studenten mijn *weblecture* niet binnen konden komen, werd ik overspoeld met e-mails. Het móet gewoon werken.' Toch is het overgrote deel van de 299 vakken in periode 5 'gewoon' van start gegaan. 'Er zijn een paar practica waarbij je écht zelf in het lab moet staan', zegt Bregt. 'Dat kan niet doorgaan vanuit huis, dus die vakken gaan niet door. Maar onze docenten en het online ondersteuningsteam werken ongelooflijk hard. Natuur-

SAMENGEVAT

IRON RAIN

Astronomen van ESO (European Southern Observatory) hebben een planeet ontdekt (naam: WASP-76b) waar het zo heet is dat het 's nachts ijzer regent. Aan de nachtkant van de planeet, wel te verstaan. Aan de nog veel heterere dagkant bestaat de atmosfeer uit ijzerdamp. De planeet staat op veilige afstand, 640 lichtjaar van ons, in het sterrenbeeld Vissen.

SHORT DAYS (1)

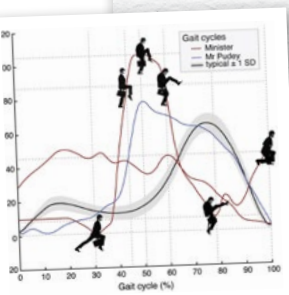
In de tijd van de dino's (zo'n 70 miljoen jaar geleden) duurde een dag een half uur korter, toont Belgisch onderzoek voor de American Geological Union aan. De wetenschappers telden 'dagringen' in de schelp van een fossiel weekdier. Het beestje groeide zo hard dat er elke dag een minieme ring in de schelp werd gevormd. Met hulp van laserdetectie komen de onderzoekers tot 372 dagen per jaar: een daglengte van 23,5 uur.

SHORT DAY (2)

De aarde in die dino-tijd (het late Krijt) zag er sowieso heel anders uit dan nu. Neem de oceanen. Uit de chemische analyse van de schelp leidden de Belgen af dat het zeewater destijds een stuk warmer was dan nu. In de zomer zo'n 40°C en in de winter ruim 30°C. Geen wonder dat het diertje uitgestorven is.

SILLY WALK

De beroemde silly walk van Monty Python's John Cleese is 6,7 keer meer gekker dan een gewoon loopje. Dat hebben Britse wetenschappers van Dartmouth College vastgesteld. De sketch is 50 jaar oud, vandaar. De onderzoekers maten de variatie in de kniehoek van het loopje in vergelijking tot een normale gang. Cleese was dus, vinden de onderzoekers, met recht hoofd van zijn ministerie. Raar volkje.

Bindend studieadvies verder versoepeld vanwege corona

WUR neemt extra maatregelen omtrent het bindend studieadvies (BSA). Eerder werd het benodigde puntenaantal al verlaagd naar 30 punten vanwege de coronacrisis. Nu krijgt een deel van de studenten die dat niet halen een jaar extra de tijd om hun BSA te halen.

Het BSA is het aantal studiepunten dat een eerstejaars student moet halen om te mogen beginnen aan jaar twee. Met 36 (van de in totaal 60) punten heeft WUR het laagste BSA van alle Nederlandse universiteiten. Vanwege de coronacrisis en de mogelijke studieovertraging die dat op kan leveren bij een deel van de studenten werd het BSA op vrijdag 20 maart al verlaagd naar 30 punten. Maar nu zijn er extra maatregelen.

WUR'S BSA-MAATREGELEN OP EEN RIJTJE

- Het BSA voor collegejaar 2019-2020 is verlaagd van 36 naar 30 studiepunten. Eerstejaars studenten met 30 punten of meer krijgen dus een **positief bindend studieadvies**.
- Eerstejaars studenten die dit collegejaar 24 tot en met 29 punten hebben gehaald, krijgen een **voorwaardelijk positief bindend studieadvies**. Dit betekent dat ze de tijd krijgen tot het einde van collegejaar 2020-2021 om 36 studiepunten van hun eerste studiejaar te halen.
- Eerstejaars studenten die dit collegejaar minder dan 24 studiepunten hebben gehaald, krijgen een **negatief bindend studieadvies**. Dat betekent dat ze moeten stoppen met hun opleiding. Wel is het mogelijk - zoals altijd - om bezwaar aan te tekenen

bij de examencommissie, die dit jaar 'corona-gerelateerde omstandigheden uitdrukkelijk mede in beschouwing' zal nemen.

De versoepeling van het BSA is een landelijke maatregel. In tegenstelling tot eerdere berichten in de media is er geen sprake van een landelijke afschaffing van het BSA, maar moeten universiteiten en hogescholen uitstel verlenen aan 'studenten die niet aan het bindend studieadvies van de opleiding voltooien, omdat zij door het coronavirus vertraging hebben opgelopen'. Hoe ze daar invulling aan geven, mogen de onderwijsinstellingen zelf bepalen. Rector magnificus Arthur Mol van Wageningen Universiteit legt uit waarom WUR voor deze maatregelen heeft gekozen. 'Studenten hebben vier periodes volledig onderwijs kunnen volgen. In periode vijf wordt 96 procent van het onderwijs verzorgd en geëxamineerd. Studenten lopen daardoor geen studieovertraging op door coronamaatregelen tot en met periode 5.' **LZ**

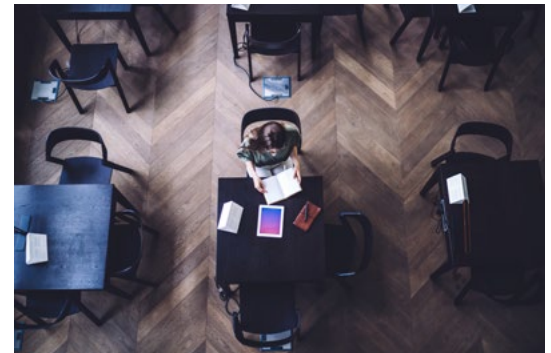

PHOTO: MARTE HOFSTEEINGE

Dorst? Bijendrank Zzinga thuisbezorgd

Voor studentondernemer Fabian Lindner (geestelijk vader van het honingdrankje Zzinga) stond de afgelopen tijd in het teken van voorbereiden op de lentedrukke. Toen kwam de coronacrisis en ging de horeca op slot.

'We wilden er zeker van zijn dat mensen kunnen genieten van ons drankje, dus hebben we de afgelopen tijd veel laten brouwen', vertelt Lindner. 'We verkopen voornamelijk aan de horeca, dat de kroegen en restaurants nu zijn gesloten is een enorme uitdaging voor ons. Dus moesten we iets verzin-

nen om zesduizend flessen te verkopen in de komende maand.' Lindner en zijn team staken de koppen bij elkaar en besloten om een webshop te openen. 'De komende tijd gaan we flyers verspreiden in Wageningen en onze vrienden vragen om het nieuws te verspreiden. Hopelijk kunnen we onze honingcider bezorgen bij alle mensen in quarantaine!' **LZ**

Op de Zzinga-website kunnen six-packs en kratten worden besteld. De webshop is te vinden op www.zzingabee.com/order

STUDENTEN SCHIETEN TE HULP

De coronamaatregelen waren nauwelijks van kracht, of de eerste digitale platforms om hulp te bieden kwamen online. Studenten Ries van Dijk en Hermen Buitenhuis helpen ook.

De website *Gewoon mensen die mensen willen helpen* bestaat al langer, maar is nu opeens heel actueel geworden. Op de site kunnen bezoekers diensten aanbieden of aangeven waar ze hulp bij nodig hebben. Dat gaat van oppassen, tot boodschappen doen of de hond uitlaten. Bachelorstudent Voeding en Gezondheid Ries van Dijk is sinds kort regiomanager bij de site.

DWDD

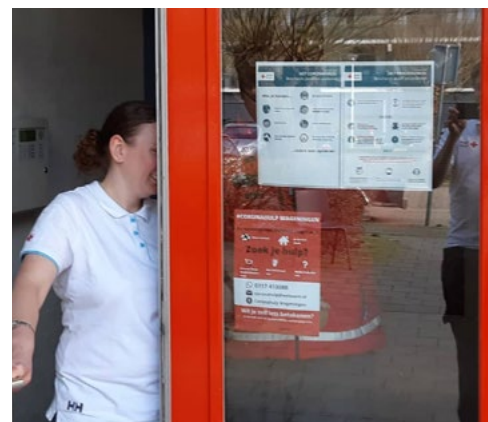
Van Dijk is bezig met een bestuursjaar bij Ceres, maar het verenigingsleven staat de komende tijd op een laag pitje. Tijd genoeg om wat anders te doen. 'We matchen corona-gerelateerde hulpvragen. Omdat we vorige week bij Jinek en De Wereld Draait Door zijn geweest, verwachten we dat het aantal aanvragen zal stijgen.

De facebookgroep Coronahulp Wageningen brengt ook helpers en hulpbehoevenden samen, maar dan direct en op kleinere schaal. Binnen vier dagen had de groep bijna duizend leden. Artsen vragen bijvoorbeeld wie er thuis nog mondkapjes heeft liggen; een leerling zoekt hulp bij het leren voor haar examens. Weer iemand anders vraagt wie er boodschappen kan doen voor haar ouders.

'Er komen vooral mensen bij ons terecht die kwetsbaar zijn'

KLEIN KLUSJE

Hermen Buitenhuis, derdejaars Plantenwetenschappen, is via het Rode Kruis betrokken bij het initiatief. 'Het Rode Kruis helpt in allerlei noodsituaties, en heeft daarom nu een hulp-

▲ Vrijwilligers hangen posters op om mensen te wijzen op hulp.

lijn geopend (070-4455888). Er komen vooral mensen bij ons terecht die kwetsbaar zijn. Veel vragen zijn op te lossen met telefonisch advies, maar soms gaan we fysiek helpen. Wij staan voor mensen klaar'.

MEANWHILE IN... BRAZIL

'Beautiful to see that Brazilians are trying to help each other'

COVID-19 is now a global pandemic and has hit almost every country in the world, including Brazil. André Bertran comments on the developments in his home country.

'A large chunk of the population is fearfully following the situation in other places, especially Italy, and doing all they can to slow the spread of the virus. As my cousin lives with her elderly parents for example, every time she returns from walking her dogs, she immediately takes off all of her clothes and has a shower. But, just like in the Netherlands, unfortunately there are also still a lot of people who go to the beach, or host a party. Being social is in our genes, and it's not making this easy.

An even bigger obstacle for containing the damage of the virus is the huge disparity in Brazil. While there are some who can afford the luxury of staying home, the majority of people can't. A huge part of the already struggling

economy in Brazil is our microeconomy: small business owners such as the guy with the food

FOTO: ALEXANDRE ROTENBERG / SHUTTERSTOCK.COM

stand or the woman repairing clothes. If they stop working, the economic damage will be critical. But if everyone keeps going to work, the virus can spread easily.

Our public health system is probably ill equipped to keep up with demand. Initially, there weren't enough tests available. I'm especially worried about my mom. She falls in a triple risk group, as she's over 65, has high blood-pressure and a weakened immune system due to her cancer history. Luckily, my mom is retired so she can stay at home more easily. It's beautiful to see that Brazilians are really trying to help each other. Artists are live-streaming concerts and telling their followers to stay home. Local governments are taking actions and universities are offering their resources. I'd advise everyone to keep in touch with your elderly relatives. And please take care of your own mental health as well.'

André Bertran (33), just started a postdoc at Nematology.

OP DE CAMPUS

Vlak voordat de strenge coronamaatregelen ingingen, liep Luuk Jungerling, eerstejaars masterstudent Plant Sciences, nog over de campus terwijl hij van het zonnetje genoot. De sfeer was relaxed, net als hijzelf. 'Ik heb niet zo snel stress en ga redelijk makkelijk door het leven.'

Luuk heeft een andere studieroute gevolgd dan de meeste studenten: hij is vanuit het HBO ingestroomd. 'Als vooropleiding heb ik de bachelor toegepaste Biologie aan de AERES-hogeschool in Almere gedaan. Die opleiding is in vergelijking met de universiteit een stuk praktischer. Voordat ik hier in Wageningen begon, heb ik al heel veel ervaringen opgedaan tijdens mijn drie stages. Vooral mijn buitenlandstage naar Suriname was één groot avontuur!' Door alle stages is Luuk vaak verhuisd. 'Tijdens mijn bachelor heb ik op vijf verschillende plaatsen gewoond, maar nooit in een woon studentenhuis. Ik woon liever antikraak

omdat je dan relatief makkelijk en voor een goede prijs een huis kan krijgen. Maar antikraak wonen moet wel bij je passen: je mist af en toe luxe, het is hier en daar wat tochtig en soms ongezellig, bijvoorbeeld als je in een kantorenpand woont. Ook zijn er vaak strengere regels waardoor je bijvoorbeeld geen huisdieren mag hebben. Toch bevalt

'Antikraak wonen bevalt mij erg goed'

het mij erg goed. Vooral omdat je op bijzondere plekken terecht komt. In Vlaardingen heb ik in een twintig-kamer villa met negen anderen gewoond terwijl ik nu met één huisgenoot in een arbeidswoning met grote tuin ben beland.'

Voor de toekomst heeft Luuk toch iets anders op het oog. 'Zoals ik het nu zie, wil ik na het afronden van mijn studie vijf jaar gaan wer-

ken om geld te sparen. Met het gespaarde geld wil ik er vervolgens minimaal twee jaar tussenuit. Het liefst wil ik in Zweden op een stukje grond in de natuur een zelfvoorzienend huisje bouwen met een moestuin. Ik wil vooral niet veertig jaar lang veertig uur per week werken, want dat lijkt me af en toe best deprimerend.' **HB**

Toiletpapier? Je hebt een linkerhand!

Student en wereldreiziger Angelo Braam keek zijn ogen uit bij de run op toiletpapier in Wageningen. Zijn tip: gebruik je hand en een plons water.

Hele menigten graaiden vorige week hysterisch toiletpapier bij elkaar in Wageningse supermarkten. Heeft wc-papier nou echt onze hoogste prioriteit in Nederland? Of je nu in Turkije bent, Ethiopië of China - of welk ander tussengelegen gebied dan ook - haal het niet in je hoofd om iemand de linkerhand te schudden. Dit wordt gezien als respectloos, want de linkerhand heeft in veel culturen een extra functie: laat dat nou net de functie zijn die wij hier aan ons toiletpapier geven. Gadverdamme, zou je denken. Maar dat denken ze daar ook van ons.

PAPIERTJE

'Stel je hebt poep op je arm, haal je dat er af met een papiertje? Nee natuurlijk niet. Waarom doen jullie dit dan wel met je billen?' Je billen

'Gadverdamme, zou je denken. Maar dat denken ze daar ook van ons'

afvegen met handen en zeep, het klonk te ranzig om te geloven de eerste keer, maar na bovenstaande uitspraak van een Turkse vriend begon het kwartje te vallen. Als je in Turkije bent uitgespeeld op de wc, laat je een straal water langs alle gebruikte lichaamsdelen lopen om

vervolgens met de linkerhand en soms wat zeep de boel weer op orde te krijgen. Hygiëne volgens de Turken - en er zit wat in - ook volgens mijn vriend: 'Europeanen zijn altijd erg verzorgd, maar dat ze enkel een papiertje door hun bilspleet halen, ik sta ervan te walgen.'

115 ROLLEN

Niet alleen in Turkije denkt men er zo over, maar ook in Afrika en Azië, is mijn ervaring. Wasgewoonten zijn in allerlei soorten en maten, met of zonder hulpmiddelen als bidets, plastic watergieters of *bumguns*. Ze laten allemaal zien dat toiletpapier *overrated* is en ook nog eens ecologische nadelen heeft: in Nederland gebruiken we per huishouden zo'n 115 toiletrollen per jaar. Dat zijn er 115 meer dan in Ethiopië.

BLOG

Angelo Braam is derdejaars bachelorstudent Internationale Ontwikkelingsstudies.

Misschien moeten we *bumguns* ook in Wageningen introduceren. Goed voor ons duurzame imago en een handige *survival tool* in tijden van schaarste. Plus, door jezelf met je linkerhand af te vegen zal geen haar op je hoofd er aan denken om het handenwassen over te slaan. Precies de hygiëne die we op dit moment nodig hebben. Dus: Toiletpapier op? Gebruik je linkerhand! **HB**

Wageningse masterstudenten gaan voor hun stage en thesis de hele wereld over. Ze maken kennis met de praktijk en andere culturen. Hier vertellen ze over hun avonturen.

‘Niemand geeft hier om privacy’

‘Om mijn bachelor Environmental Sciences te voltooien volg ik vakken op de Asian School of Environment in Singapore. Ik ben hierheen gegaan omdat ik meer wil weten over vulkanen en natuurrampen, maar ook om de Aziatische blik op het milieu te begrijpen. Met Tropische Ecologie en daarnaast een vak over de oceaan kan ik me geen betere combinatie van vakken bedenken! Qua onderwijs is het bijna identiek aan Wageningen, zelfs de slides lijken overgenomen van elkaar. Hier op de campus leven is wel heel anders dan in Nederland, het is net of je een half jaar op de camping zit, zeker in dit tropische klimaat.’

AZIË IN HET KLEIN

‘Singapore is het meest westerse land van Azië. Het is ontwikkeld en ze blijven maar doorbouwen, maar ze vergeten het groen in de stad zeker niet. Alles van Azië kan je vinden in Singapore, elke honderd meter lijkt het alsof je in een ander land staat, zoals Maleis, Indisch, Chinees, Arabisch en wat je maar kunt bedenken. Met je studentenkaart reis je de hele stad door, langs de verschillende wijken, maar je kan ook zomaar in een regenwoud of een van de vele parken staan.’

HARD WERKEN

‘De meeste groepsprojecten van mij zitten nog in de beginfase, maar de locals zijn hier erg fanatiek heb ik gehoord. Mijn Nederlandse kamergenootje had bijvoorbeeld op vrijdagavond om half twaalf een skypemeeting om de powerpoint van een onderzoeksvorstel samen te ma-

ken. Dat zou je in Nederland niet kunnen bedenken. Het Singlish - Engels en Aziatisch mengmoesje dat iedereen spreekt - is soms wel erg lastig te verstaan.’

UITBRAAK CORONAVIRUS

‘Het Coronavirus zorgde ervoor dat we twee keer per dag onze temperatuur door moesten geven, de grote colleges afgelast werden en toetsen online gemaakt moesten worden. Omdat je in Singapore zo erg in de gaten gehouden wordt, zijn ze super succesvol om zo’n virus te bestrijden, maar je hebt totaal geen privacy in dit land en niemand lijkt ook om privacy te geven. Nederland is eigenlijk zo ontzettend vrij. Sommige landen mogen we niet meer bezoeken vanuit Singapore en ik hoop dat we het aan het einde van het semester overal heen kunnen zonder in quarantaine gezet te worden. Je bent namelijk zo met de bus in Maleisië of met de boot in Indonesië. Als je je vliegschaamte even parkeert kan je in een semester heel Zuidoost-Azië zien!’ **Mvs**

HET ECHTE WERK

Wie? Laura Savonije (22), bachelorstudent Environmental Sciences
Wat? Minor bij de Asian School of Environment
Waar? Singapore

Heb je ook een mooi verhaal over je stage of thesisonderzoek in het buitenland?

Mail naar resource@wur.nl

HET IS STIL OP DE SOCIËTEIT

De coronacrisis heeft een enorme invloed op studentenverenigingen. Van het afgelasten van activiteiten tot financiële zorgen. Maar feestjes en jaarclub-eten komen later wel weer, zegt Wouter de Ronde van Ceres.

In slechts een paar dagen tijd maakt het Wageningse studentenleven een transformatie van jewelste door. Van een drukke campus, een overvolle bibliotheek en fietsfiles bij de stoplichten, naar thuisisolatie en online onderwijs. Ook de rest van het studentenleven is anders dan gewoon. 'Het is geen leuke, wel een unieke situatie', zegt Amber Laan, voorzitter van KSV Franciscus. 'De crisis betekent dat wij alle activiteiten voorlopig hebben afgelast. De sociëteit is tot nader bericht gesloten.' Dat betekent niet dat het bestuur stil zit. 'In tijden van crisis kan de vereniging de urgentie van de crisis benadrukken en leden wijzen op

het nemen van verantwoordelijkheid', zegt Laan. 'Wij hebben alle leden met klem verzocht om onnodig sociaal contact te mijden voor zowel de eigen gezondheid als die van anderen.'

PUZZELEN

Ook bij Ceres worden de leden op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen, zegt voorzitter Wouter de Ronde. 'We informeren ze over maatregelen van het RIVM en geven advies over welke activi-

'De hele sociëteit een aantal weken sluiten, brengt omzetverlies met zich mee'

teiten we afraden, zoals huisfeesten en etentjes, bijvoorbeeld met de jaarclub. Tegelijkertijd proberen we onze leden gerust te stellen: maak je niet druk om deze activitei-

ten, die komen later dit jaar wel.' Dat wordt wel puzzelen, geeft De Ronde aan. 'Aankomende maanden stond een aantal grote Ceres-activiteiten gepland dat nu doorgeschoven moet worden. Om die tot hun recht te laten komen, zonder veel andere activiteiten te schrappen, wordt een uitdaging.' Jongerenvereniging Unitas heeft alle geplande activiteiten stilgelegd. 'Dat is moeilijk voor een vereniging. We kijken op dit moment of we online activiteiten kunnen organiseren', vertelt voorzitter Jesse Tilder. 'Denk aan een feestje via een livestream, zodat je in je kamer mee kan dansen.'

INKOMSTEN

Bij Ceres zijn er ook financiële zorgen. De Ronde: 'De hele sociëteit een aantal weken sluiten, brengt

omzetverlies met zich mee. Die omzet zou normaal gesproken gebruikt worden voor onderhoud aan het pand, verbouwingen en voor personeel. Onze penningmeesters en de inventaris zijn druk bezig met het reduceren van kosten om de verliezen te beperken.' Al met al is het voor alle verenigingen voorlopig improviseren geblazen. 'Ik probeer het zo positief mogelijk te bekijken', besluit Laan. 'Het is erg leerzaam om te zien hoe iedereen nu handelt. En als de sociëteit straks weer open mag—Joost mag weten wanneer—kan het alleen maar een knalfuif worden.' **LZ**

FOTO: DE SOCIËTEIT VAN CERES. FOTO: JULES VAN AUBEL

Meer het type voor likes, shares, comments & hashtags?

Volg ons op Facebook of Instagram voor het laatste nieuws, foto's, video's en meer

RESOURCE
Voor iedereen van Wageningen University & Research

@resource_wur

www.facebook.com/WUR.Resource

NIET OP DE CAMPUS - STUDEREN IN TIJDEN VAN CORONA

Het studentenleven ligt volledig op zijn gat. Evenementen zijn afgelast, feestjes worden gecancelled en het sportcentrum is de komende weken dicht. Studenten proberen het beste te maken van de coronacrisis.

De studenten van het bestuur van de AID (jaarlijkse introductie voor nieuwe studenten) gaan vol goede moed vanuit huis verder om een succesvolle introductieweek neer te zetten. 'We zetten alles op alles om het goed te laten komen,' vertelt bestuurslid Josien Hendricksen (21). 'Gelukkig is de AID nog ver weg. Iedereen zit lekker thuis te werken en via Skype proberen we overleg te houden. We hebben de ergonomische muizen en toetsenborden meegenomen van kantoor. Verder is alles thuis beschikbaar. De eerste dag moesten we uitvinden wat werkt, maar we waren al gewend om onze eigen tijd in te delen. Het lukt best goed.'

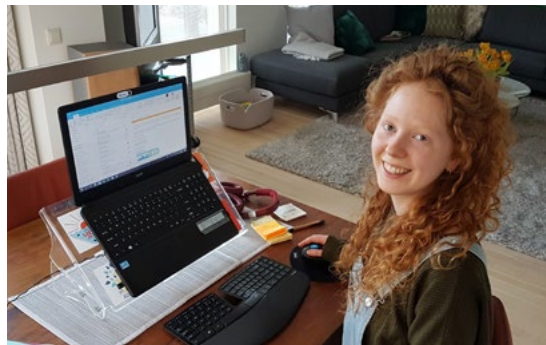
'Veel verplichtingen vallen nu weg, maar ik wil wel structuur houden'

Het AID-bestuur houdt de richtlijnen en maatregelen van de universiteit goed in de gaten. Hendricksen: 'De invulling van de AID blijft voorlopig zoals gepland. We gaan er op dit moment nog van uit dat we een normale AID kunnen houden.'

Voor voedingsstudente Annika Suichies (21) is zelfstudie niets nieuws. Toch loopt ze vanuit huis wel tegen een aantal nieuwe problemen aan. 'Ik besef nu hoeveel bewegingsvrijheid we normaal hebben.' Suichies vertelt hoe zij haar dagelijks ritme creatief vormgeeft. 'Ik vind ritme fijn. Veel verplichtingen vallen nu weg, maar ik wil wel structuur houden. Samen met mijn huisgenoten heb ik een mini-rooster gemaakt met kleine activiteiten die we samen kunnen doen, zoals taart bakken en een uurtje yoga in de studentenkamer. We maken er het

▲ Student Annika Suichies heeft een rooster voor activiteiten met huisgenoten.

▲ Student Josien Hendricksen werkt vanuit huis verder om de AID te organiseren.

beste van.' De voedingsstudente heeft ook nog praktisch advies voor medestudenten. 'Zoek nieuwe werkplekken in je huis. Wissel af waar mogelijk en ga als je geen ziekteverschijnselen vertoont kort de natuur in om toch te kunnen bewegen. Een rondje over de dijk kan geen kwaad, zolang je probeert om de drukte te vermijden. En probeer positief te blijven, maar ook realistisch: houd je verstand erbij.' **RD**

Deel jouw 'not on campus-verhaal' via [insta @resource_wur](https://www.instagram.com/resource_wur) of mail resource@wur.nl #WURkfromHOME

Mededelingen

Writing Lab support

In this time of working from home you might need a little extra help in your writing process, so remember the support you can find at the Writing Lab. If you would like some input from a tutor, just apply for a session over Skype or another digital medium. Also, you can still join our workshops. You'll find out more on our

SharePoint website. For more information, email Info.wageningenwritinglab@wur.nl or phone 0317485625.

Agenda

26 maart t/m 16 april

FILMHUIS MOVIE W

Vanwege de afgekondigde maatregelen sluiten wij onze deuren van 16 maart tot in ieder geval begin

april. Dit betekent dat er geen voorstellingen doorgaan. Eind maart zal worden besloten of en wanneer we in april weer open kunnen, hierdoor is er voor april nog geen filmprogramma bekend. Wij hopen jullie binnenkort weer in ons filmhuis te kunnen verwelkomen. Let op elkaar en blijf gezond!

MOVIEV.NL

Colofon

Resource is het onafhankelijke medium voor studenten en medewerkers van Wageningen University & Research. Resource brengt nieuws, achtergronden en duiding. Op resource-online.nl verschijnen dagelijks nieuwe berichten. Het magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31)
Postbus 9101, 6700 HB Wageningen
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl
ISSN 1389-7756

Redactie

- Willem André (hoofdredacteur)
willem.andree@wur.nl, 0317 483774
- Helene Seevinck (eindredacteur)
Helene.seevinck@wur.nl, 0642220084
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, campusontwikkeling)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Tessa Louwerens (dier, voeding),
tessa.louwerens@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724
- Luuk Zegers (studenten en onderwijs)
luukfl.zegers@wur.nl, 0317-486002
- Coretta Jongeling (social media)
coretta.jongeling@wur.nl, 06-422220078

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Hannah Begemann, Bregje van der Bolt, Guido Camps, Evelien Castrop, Cathy Chen, Inge Corino, Rijk Dersjant, Tim den Duijf, Marieke Enter, Donatella Gasparro, Anna den Hartog, Gina Ho, Hoger Onderwijs Persbureau (HOP), Femke Janssen, Clare McGregor, Sven Menschel, Emma Mouthaan, Henk van Ruitenbeek, Julia Schäfer, Monique van Schie, Konstantina Togka, Inge van der Wal, Clare Wilkinson, Nicole van 't Wout Hofland, Geert van Zandbrink

Vormgeving

Geert-Jan Bruins, Paul Gerlach, Alfred Heikamp

Druk Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €59 (buitenland €135) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, l.paap@bureauvanvliet.com, 023 5714745

Deadline

Deadline aanlevering serviceberichten: uiterlijk een week voor verschijningsdatum. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te redigeren en/of in te korten.

Uitgever

Sander Fransen a.i., Corporate Communications & Marketing Wageningen University & Research

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Dutch curtains are always open

Whenever I ride my bike or travel by bus, I notice there's something unique about Dutch houses. You can always see right into them! Dutch people's curtains are hardly ever drawn, whether it is day or night, whether it's the middle of a warm summer or a freezing winter.

For me this is an unusual sight. In my own country or the other countries that I have visited, people are most likely to protect their privacy by drawing the curtains. They don't want outsiders to see their activities inside the house.

But here in the Netherlands, it's a bit different. The Dutch just leave their large windows unshielded, allowing passers-by to view their living quarters as if to show they have nothing to hide inside. As their living room is totally exposed, we can observe their activities. We might see them watching TV, reading books, cooking meals or even playing board games. Yeah, sometimes I do feel strange taking a peek into Dutch houses every time I pass by. But I do love to see the Dutch interiors. They are mostly well-arranged: chairs, tables, lighting, wall decoration, fridge and cabinets – everything is in the right place. It feels satisfying to see their presentable interiors as they're always clean and tidy. 📍 **Afrizal Maarif Imron, MSc Student of Landscape Architecture and Planning, from Indonesia**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn 25 euros and Dutch candy.

[NL]

OPEN HUIS

In vrijwel geen enkel ander land te zien dan in Nederland: huizen waar je altijd naar binnen kunt kijken, of het dag of nacht is, zomer of winter, de gordijnen zijn open. Alsof wij niets te verbergen hebben. Afrizal kijkt zijn ogen uit: niet alleen van verbazing over dit verschijnsel, maar ook omdat hij de Nederlandse interieurs prettig vindt om te zien. Lekker schoon en opgeruimd.